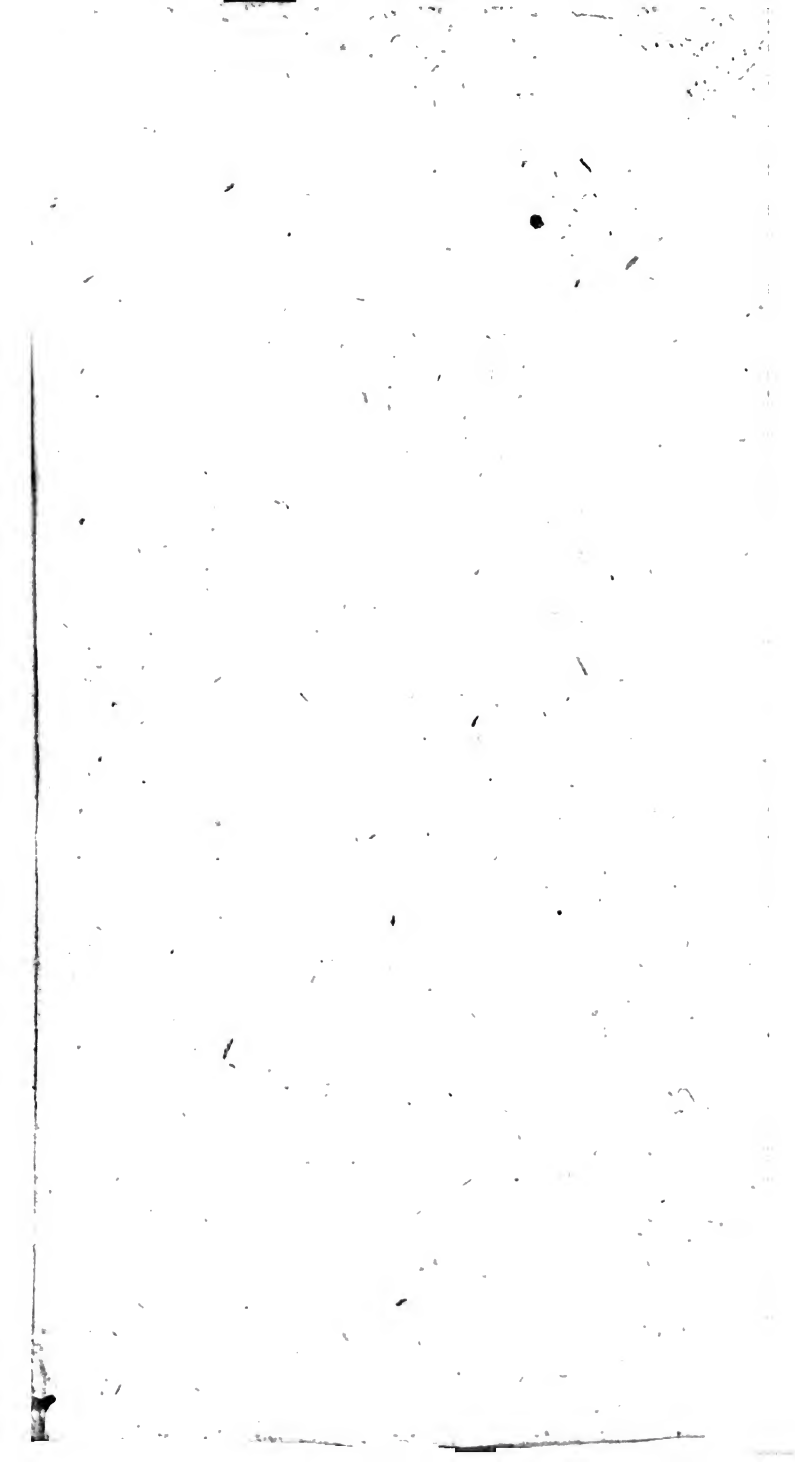
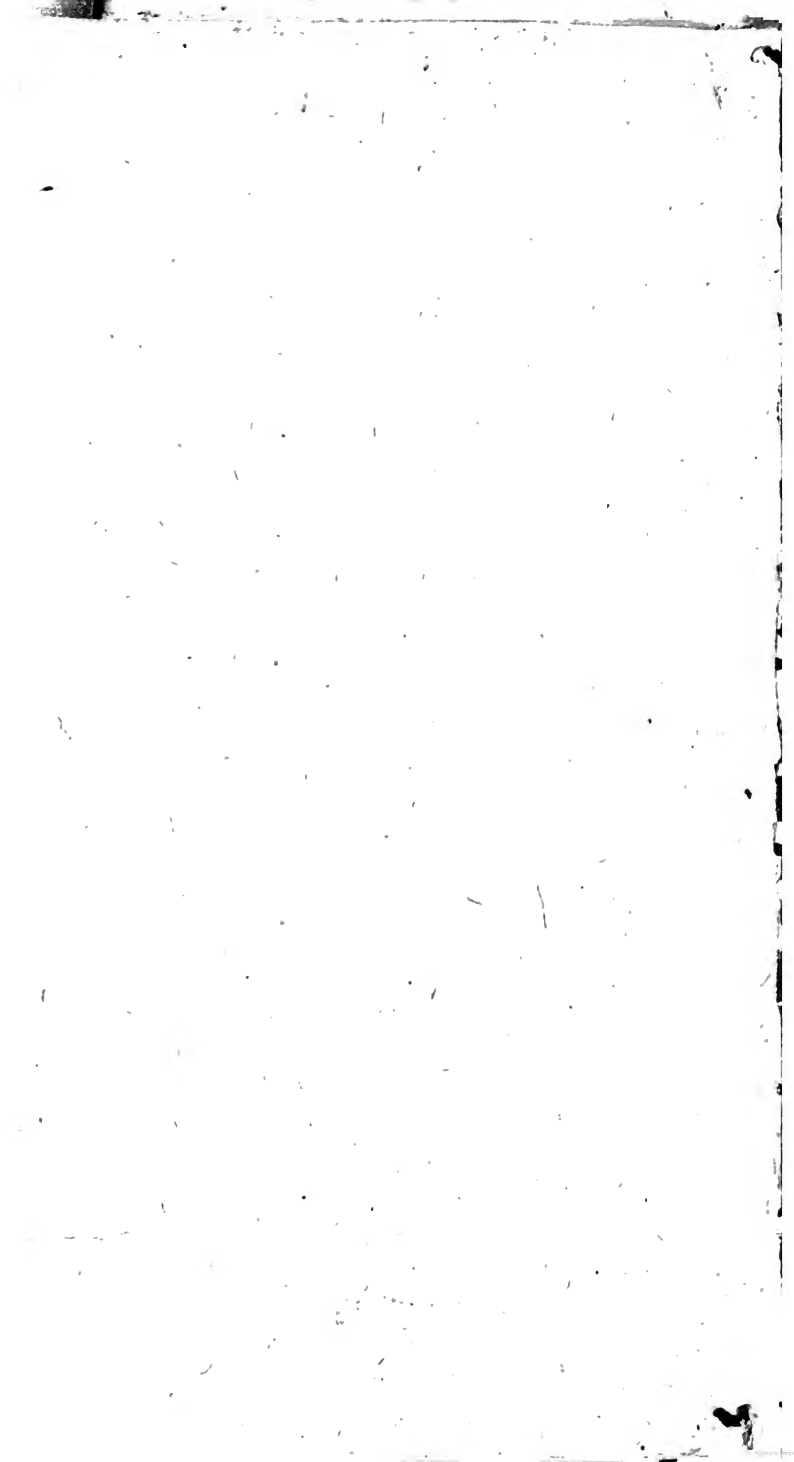

SC. SUP. I. P. 4.

JACOBI GRETSERI

E Societate JESU

EXERCITATIO
GRAMMATICA

In primam Concionem De Precatione

D. JO. CHRYSOSTOMI

Cum Interpretatione latina

JACOBI PONTANI

Ex eadem Societate

NUNC PRIMUM

Seorsim ab Institutionibus Gram-
maticis edita

Ad usum Collegii Romani.

ROME, Typis Bernabò, & Lazzarini, 1748.

Præsidum facultate.

IMPRIMATUR;
Si videbitur Rmo Patri Sacri Palatii Apostolici
Magistro.

F. M. de Rubeis Archiep. Tarfi Vicesg.

IMPRIMATUR.
Fr. Aloysius Nicolaus Ridolfi Ord. Prædicato-
rum Sacri Palatii Apostolici Magister.

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

Λόγος α.

Μποτέρων ἕνεκα προσή-
κει τὰς τῷ Θεῷ θεράπον-
τας μακαρίζειν καὶ θαυ-
μάζειν, ὅτι τῷ ἐλπίδα
τῆς σωτηρίας ἐν ταῖς ἀ-
γίαις εἶχον εὐχαῖς, καὶ ὅτι γραφῇ φυ-
λάξαντες τὰς ὑμνους, καὶ τὰς λατρείας,
αἱ τῷ Θεῷ σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ προσέφε-
ρον, καὶ εἰς ἡμᾶς διέδωκαν τὸν ἑαυτοῦ
θυσανυρόν, ἵνα πρὸς τὸ οἰκεῖον ζῆλον
πᾶν τὸ ἐπιγινόμενον ἐπισπάσθαι δυ-
νηθῶσιν.

D. JOANNIS CHRYSOSTOMI

DE SACRIS PRECIBUS

ORATIO PRIMA.

INTERPRETATIO AD VERBUM.

Utrorumque gratiâ convenit Dei famulos beatificare & admirari, quod spem salutis in sanctis habuerunt precibus, & quod scripto custodientes hymnos & cultus, quos Deo cum gaudio & timore adferebant, & ad nos transmiserunt suum thesaurum, ut ad proprium zelum omnem posteritatem trahere possent.

INTERPRETATIO JACOBI PONTANI.

Duabus de causis æquum est beatos pronunciare, & admiratione afficere Dei servos; quando & salutis suæ fiduciam in divinis precationibus posuerunt, & hymnos
at-

atque cultus, quos æterno Numini
adhibere cum exultatione ac tre-
more consueverant, literis custodi-
tos, ad nos velut thesaurum suum
transmittentes, posteritatem om-
nem ad imitationem sui convertere
studuerunt.

ADNOTATIONES.

Ἀμφοτέρων] genit. plur. Masc.
est ἀμφοτέρως, foem. ἀμφοτέρα, neu.
ἀμφοτέρον, ut ὁ λόγος, ἡ μῆσα, τὸ ξύ-
λον : *uterque, utraque, utrumque*.
Hinc verbum ἀμφοτερίζω, *in utram-
que partem inclino*. ὁ κ' ἢ ἀμφοτε-
ροδέξις, *ambidexter*.

ἐνεκα] adverb. *propter, gratiā,
causā*, regit genitivum. Poetice
εἰνεκα, οὐνεκα, ὦνεκα.

ἁρσῆκε] *convenit, par est, de-
cet*, verbum impersonale. Porro
ut a latinis personalibus, *conve-
nio, competo, confero, conduco, &*

similibus formantur impersonalia, *convenit, competit, confert, conducit*, sic a Græco personali ἀποσῆκω, *attineo, pertineo*, formatur impersonale ἀποσῆκει, *convenit*, quod D. Chrysostomus in hac oratione sæpe repetit. Componitur ἀποσῆκω a præposit. πρὸς & ἵκω, *venio*, secundæ conjugationis barytonæ. Fut. ἵξω. Qua notione, usurpatur etiam ἵκω, fut. ἵξω, a quo sumit sua tempora ἱκνῆμαι. Participium verbi ἀποσῆκει est ἀποσῆκον, *decorum, id quod decet, officium*. κατὰ τὸ ἀποσῆκον, *ut decet, ut par est*. παρὰ τὸ ἀποσῆκον, *præter decorum*. τὸ ἀποσῆκον ἡμῖν ποιεῖν, *facere, quod nostri est officii*.

τὸς] artic. præpositivus mascul. accus. pluralis.

τῷ] itidem artic. mascul. genit. sing.

Θεῷ] genit. sing. ὁ Θεός, *Deus*,
ut

ut ὁ λόγος . Θεὰ , *Dea* , ut ἡ μῆσα .

Θεράποντες] accusat. plur. quintæ simplic. ὁ θεράπων , *famulus* , *minister* , interdum *cultor* , ut θεράπων μουσῶν , *cultor musarum* . Genit. τῷ θεράποντος . Hinc foem. θεράπαινα , *famula* , & θεραπαινίς , τῆς θεραπαινίδος .

μακαρίζειν] infin. a μακαρίζω , quartæ conjug. baryt. *beatum prædico* , *beatifico* . Futur. μακαρίσω , atticè μακαριῶ . Aorist. 1. ἐμακάρισα . Præter. act. μεμακάρικα , pass. μεμακάρισμαι . Hinc μακαρισμός , *beatitudo* . ὁπῶ μακαρισμοί , ὀκτο *beatitudines* . ὁ γὰρ ἡ μάκαρ seu μάκαρς , *beatus* , τῷ μάκαρος , seu μάκαρτος . ἡ μακαριότης , *beatitudo* , ἡ μακαριότητος .

καὶ] & , conjunct. copul. nusquam non obvia .

θαυμάζειν] infinit. præsens quartæ baryton. a θαυμάζω , *miror* , *admi-*
mi-

miror. Fut. θαυμάσω . Aor. I. ἐθαύ-
μασα. Prat. act. θαύμακα, mutato
θ præsentis in tenuem τ . τὸ θαῦ-
μα, τῷ θαύματος, *mirum*, *admira-
tio* . ἡ θαυμασιότης, *admirabilitas* .
ὁ θαυμασὸς, *admirabilis* . Regit
autem θαυμάζω genit. Sed hic &
alias sæpe accusativum .

ἐτι] *quod*, conjunctio .

τῷ] art. foem. præpos.

ἐλπίδα] accusat. sing. a recto
ἡ ἐλπίς, ἡ ἐλπίδος, *spes*, quintæ
simp. Accus. exit in α, τῷ ἐλπίδα .
ἐλπίζω, *spero* . ἀπελπίζω, *despero* .
ὁ καὶ ἡ εὐελπίς, εὐέλπιδος, *qui bene
sperat*, *bona spe fretus* .

σωτηρίας] genit. sing. secundæ
simp. desinit in ας, quia rectus ἡ
σωτηρία, *salus*, in α purum exit .
ὁ σωτὴρ, *saluator*, τῷ σωτήρος . Vo-
cat. ὦ σωτήρ . Verbum sive The-
ma est σώζω, *servo*, *salvo*, de quo
infra . σῶσον, *pretium conservatio-
nis*

nis & salvationis, sicut λύτρον, pretium liberationis.

ἐν] *in*, præpos. regit dativum.

ἁγίαις] *dat. plur. secundæ simp.*

ὁ ἅγιος, ἡ ἁγία, τὸ ἅγιον, *sanctus*.

Fœm. definit in α, quia masc. exit

in ος purum. ἁγιάζω, *sanctifico*,

quartæ baryt. ἡ ἁγιότης, *sanctitas*,

ἡ ἁγιότητος.

εἶχον] *aorist. 2. vel imperf. a*

verbo ἔχω, *habeo*. Augetur per ει,

ut & alia nonnulla verba.

εὐχαῖς] *dativus plur. ut τιμαῖς.*

Rectus, ἡ εὐχή, *oratio, precatio,*

votum. εὐχομαι, *oro, opto*. εὐκτός,

εὐκταῖος, *optabilis*. εὐκτῆριον, *sa-*

crarium, oratorium, locus ad pre-

candum destinatus.

γραφῇ] *dat. sing. ut τιμῇ, a γρα-*

φῇ, scriptura. ἁγία γραφῇ, *sacra*

Scriptura. γράφω, *scribo*. Fut. γρά-

ψω, *scribam*, primæ baryt. Præt.

aet. & med. γέγραφα, *inde ablato*

aug-

augmento & α in η mutato, fit γραφή, nam a præter. med. formantur verbalia.

φυλάξαντες] aorist. 1. partic. a φυλάττω, *servo, custodio*, quartæ baryt. Futur. φυλάξω. Aor. 1. ἐφύλαξα. Præt. aët. πεφύλαχα, pass. πεφύλαγμαι. Hinc φύλαγμα, *id quod custoditur*. ὁ φύλαξ, τὸ φύλακος, *custos*. ἡ φυλακὴ, *carcer, custodia*. Communiter dicitur φυλάσσω, sed Attici σ in τ mutant.

ὑμνεῖς] ut τὰς λόγους, tertiæ simpliciū; ὁ ὕμνος, *hymnus, laus, celebratio*. Quæ hymni sit natura & finitio explicat Pontanus noster lib. 2. Institut. poet. cap. 3 1. ὑμνέω, *laudo, celebroy*. Futur. ὑμνήσω, ut φιλέω, φιλήσω.

λαξείας] accusat. plur. secundæ simp. ἡ λαξεία, quod hic *cultum divinum, solique Deo debitum* significat, quæ notio frequens est apud

apud Theologos, quamvis generali significato idem sit quod *servitus*. Verbum λαβεύω, *servio*, sextæ barytonor. Futur. λαβεύσω, ὁ λαβέτης, *famulus, servus, cultor*, primæ simplic. ἡ λάτρεις, λαβέτιος, *famula, cultrix*, secundæ contractorum.

σύν] præposit. regit dativum. Atticè ξύν.

χαρᾷ] dativ. sing. secundæ simp. ἡ χαρά, *gaudium*. χαίρω, *gaudeo*. Præt. med. κέχαρα. Hinc χαρά; nam a præter. medio fiunt etiam verbalia in α.

φόβῳ] dativ. sing. tertiæ simp. ὁ φόβος, *timor, metus*. φοβέομαι, *timeo, metuo*. Fut. med. φοβήσομαι. φοβερός, *terribilis, metuendus*.

προσέφερον] imperf. a προσφέρω, *adfero*, compos. a πρὸς & φέρω, *fero*. ἡ προσφορά, *oblatio*. ὁ καὶ ἡ πρόσφορος, *commodus, aptus, utilis*.

προσ-

ὑποσφάρας, *commode, utiliter.*

εἰς] *in*, præpos. regit accus. Hic significat Ad . εἰς ἡµᾶς, *ad nos* . Dicitur etiam ἐς .

ἡµᾶς] accus. plur. a nominativo ἐγώ .

διέδωκαν] aorist. 1. act. a διδῶμι, *distribuo, transmitto, trado*. οἱ ἅγιοι πατέρες διέδωκαν εἰς ἡµᾶς τὸ τοῦ δόγμα . *Sancti Patres tradiderunt nobis, vel, transmiserunt ad nos hoc dogma* . Est autem tertiæ conjugationis verborum in μι, & componitur ex præpos. διὰ, cuius sunt variae significationes tam intra, quam extra compositionem, & a verbo δίδωμι, *do* . Fut. δώσω, διδώσω . Aor. 1. ἔδωκα, διέδωκα, per κ . Hinc διδδοσις, *traditio, quæ per manus fit* .

ἐαυτῶ] genit. plur. pronomen composit. caret nominativo sing. in genitivo ἐαυτῶ, αὐτῶ, in plurali ἐαυ-

ἑαυτῆς, & σφῶν αὐτῆς, estque omnium personarum.

Θησαυρόν] ut τὸν λόγον. ὁ Θησαυρός, *thesaurus*. Θησαυρίζω, *thesaurizo*, *thesauros colligo*.

ἵνα] ut, conjunctio.

πρὸς] ad, præpos. Quos casus regat, & qua significatione, vide in lib.2. cap.18. Instit. linguæ græcæ.

οἰκεῖον] ut τὸν λόγον. Rectus, ὁ οἰκεῖος, *domesticus*, *familiaris*, adjectivum ab οἶκος, *domus*. Hic significat *proprium*, *suum*: ut posteros ad suum seu proprium zelum seu ardorem incitarent.

ζῆλον] ut τὸν λόγον. ὁ ζῆλος, *zelus*, *æmulatio*. ζηλόω, ut δηλόω, *æmulor*, *suspicio*. Futur. ζηλώσω. Aor. I. ἐζήλωσα. Accipitur in bonam & malam partem, ut & *zelus*, quæ vox aliquando invidiam significat. ὁ ζηλωτὴς, *æmulandus*, *suspiciendus*. Formatur ζηλωτὴς a ter-

tia pers. præter. pass. ἐζήλωμαι, ἐζήλωσαι, ἐζήλωται.

πᾶν] *omne*, generis neutri. πᾶς, παντὸς, πᾶσα, πᾶν. Compos. ἅπας, σύμπας, *omnis*, *universus*.

ἐπιγινόμενον] partic. præsent. tempor. ab ἐπιγίγνομαι, seu ἐπὶ γίνομαι, quasi dicas, *post nascor*, seu *supernascor*, *postea existo*. Unde οἱ ἐπιγινόμενοι, *post nati*, seu *posterii*. Et τὸ ἐπιγινόμενον, *quod postea nascitur*, uno verbo, *posterii*, seu *posteritas*; usurpant enim Græci concreta neutra pro abstractis. Sic τὸ νέον pro ἡ νεότης, *juventus*: τὸ εὐσεβὲς pro ἡ εὐσέβεια, *pietas*, & id genus alia. Componitur verbum illud ex præposit. ἐπὶ & γίνομαι, seu γίνομαι.

ἐπισπάσθαι] aor. i. infin. verb. med. ut τύψαθαι, ab ἐπισπάω, *attraho*, *torqueo*, *circumvolvo*. Componitur ab ἐπὶ & σπάω. Fut. σπάσω.
Aor.

Aor. 1. ἔπασα . Præt. ἔπακα , ἔσπασμαι . Hinc πασμός . Aor. 2. ἔπον habet enim hunc Aoristum .

δυνῶσι] tertia pers. aorist. 1. pass. conjunct. modi , a deponenti verbo δύναμαι , *possum* , *valeo* , secundæ conjugationis verborum in μι . Fit autem tempus illud quasi a δυνάω , δυνήσω , δεδύνηκα , δεδύνημαι . Aor. 1. valde usitatus , ἐδυνήθην , seu ἠδυνήθην , *potui* , *valui* . Aor. 1. conjunct. ἐὰν δυνῶ , ut τυφθῶ , *si valuerō* , plur. ἐὰν δυνῶσι . Sunt autem apud Græcos , ut & apud Latinos multa verba terminatione , quidem passiva , at significatione activa , & ex his unum etiam est δύναμι , cujus verbale , ἡ δύναμις , ἡ δυνάμειος , *potentia* , *virtus* . ὁ δυνάστης , *Dynasta* , *Princeps* .

Διαβαίνειν ὃ προσήκει τὸν τῷ διδασκάλων ἐπὶ τὰς ὁμιλῶντας ἔσπον ,

ὡς τὰς τῆς προφητῆς μαθητὰς μιμητὰς
 προσήκει φαίνεσθαι τὸ ἐκείνων δικαιοσύ-
 νης · ἵνα πάντα τὸν χρόνον ταῖς προ-
 σευχαῖς, καὶ τῇ τῷ Θεῷ λαζείᾳ καὶ μελέτῃ
 συζῶμεν · τὸ ζῶν, τὸ ὑγίαιν καὶ
 πλεῖστον, τὸ πέρας ἀγαθῶν εἶναι νο-
 μίζοντες, τὸ προσεύχεσθαι τῷ Θεῷ μετὰ
 καθαρᾶς καὶ ἀδιαφθόρου ψυχῆς ·

Transire enim convenit Præce-
 ptorum ad discipulos mores, &
 Prophetarum discipulos imitato-
 res convenit apparere illorum ju-
 stitiæ, ut omni tempore orationi-
 bus, & Dei servitio, & medita-
 tionī convivamus, hoc vitam, hoc
 sanitatem, hoc divitias, hoc ter-
 minum bonorum esse arbitantes
 orare Deum cum pura & incorru-
 pta anima .

*Magistrorum namque mores par-
 est in eos immigrare, qui cum illis
 consuetudine conjunguntur, Pro-
 phetarumque discipulos eorundem
 ju-*

justitiam æmulari, ut quam longum est ævum nostrum, ad preces facitandas, colendumque Deum, & ad pietatis exercitationem castis atque incorruptis mentibus incumbentes, hanc adeo vitam, hanc incolumitatem, hasce divitias nostras, hoc extremum bonorum arbitremur.

διαβαίνειν] infin. præsens a διαβαίνω, *transseo, pertransseo*, compositum ex διὰ & βαίνω, *vado*. Futur. βήσω a βάω, διαβήσω. Præterit. activ. βέβηκα, διαβέβηκα, *transii, pervasi*.

γὰρ] *enim*, conjunctio.

τὸν τῷ διδασκάλων ῥόπον] inter articulum & dictionem, cum qua articulus construitur, eleganter interjiciunt Græci dictionem aliam cum suo articulo, ut in allato exemplo vides; & in hoc: τὰ τῷ φίλων κοινὰ, *amicorum omnia com-*

munia, pro τὰ κοινὰ τῶν φίλων . τὲς τῶν φίλων παῖδας, *amicorum liberos*, pro τὲς παῖδας τῶν φίλων . Similia passim in omnibus auctoribus occurrunt, & in hac ipsa Chrysostomi oratione .

διδασκάλων] genit. plur. ὁ διδάσκαλος, *doctōr*, a διδάσκω, *doceo*. ἡ διδασκαλία, *doctrina* . τὸ δίδακτρον, *merces*, quæ doctōri penditur.

ἐπὶ] præpos. varia habet significata, & varios casus regit .

ὁμιλῶντας] accus. plur. particip. præsentis temp. ab ὁμιλέω, *versor*, *conversor*, *consuetudinem habeo* . Fut. ὁμιλήσω . Præterit. actīv. ὥμιληκα . Hinc ὁμιλία, *conversatio*, *consuetudo*, *congressus*, *colloquium*, quod nomen transtulit etiam usus ad conciones & orationes in conventibus recitari solitas, unde Homiliae sanctorum Patrum . ὁμιλεῖν τῷ διδασκάλῳ, *versari & agere cum*

cum præceptore. Nam verba conversandi dativum regunt. ὁ ὁμιλητής, *discipulus, familiaris*.

ἑὸς] ὁ ἑὸς, tertiæ simplic. significat *marem* seu *mores*, à ἑέπω, *verto, muto*, primæ conjugat. baryton. Præter. med. τέτροπα, nam dissyllaba, quæ in futuro habent ε, mutant illud in præterito medio in ο. Hinc verbale, ἑοπή, *conversionis*, & ὁ ἑὸς, *mos*, & latine, *tropus* apud Grammaticos & Rhetores.

προφητῶ] genit. plur. primæ simpl. ὁ προφήτης, *Propheta*, vocativo ὦ προφήτα. Fit à προφήμι, *prædico, prophetizo*, compos. ex προ & φημι. ἡ προφήτις, ἡ προφήτιδος, *fœmina fatidica, prophetissa*. Formantur enim a masculinis substantivis etiam fœminina substantiva.

μαθητῶ] accusat. plur. primæ simpl. ὁ μαθητής, *discipulus*, a μάθω *disco*, ut latine, *discipulus a disco*.

με-

μιμητὰς] accus. plur. primæ simpl.
 ὁ μιμητὴς, *imitator*, a verbo μι-
 μέομαι, *imitor*, primæ conjugat.
 circumflex. quod accusativum re-
 git. Hinc latine mimus, pantomi-
 mus, *histrion*, *gesticulator*, *omnium-
 que ridiculus imitator*, ἡ μίμησις,
 ἡ μίμησις, *imitatio*. ἡ μιμῶ, τῆς
 μιμῶς μιμῶς, quartæ declinationis
 contract. *simia*. Appellatur hoc
 nomine, quod actiones hominis
 imitetur.

φαίνεσθαι] infin. præsens, pass.
 vocis vel mediæ, a φαίνομαι, *vi-
 deor*, *appareo*. Act. est. φαίνω, cuius
 varia sunt significata. Futur. φανῶ.
 Præter. act. πέφαγκα, pass. πέφαμ-
 μαι.

ἐκείνων] gen. plur. ut τῶν λόγων.
 ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο, *ille*, pronomen demonstrativum.

δικαιοσύνης] ut τῆς τιμῆς. ἡ δικαιο-
 σύνη, *justitia*. ὁ δίκαιος, ἡ δικαία,

τὸ δίκαιον, *justus*. Compar. ὁ δικαιοτέρος, ἡ δικαιοτέρα, τὸ δικαιοτέρον, per ο, non per ω.

χρόνον] ὁ χρόνος, *tempus*, *tertiæ* sinip. ὁ χρονικὸς, *temporalis*, *ad tempus pertinens*. τὰ χρονικά, libri, ubi annotatur, quo tempore quidque gestum sit.

προσευχαῖς] ut τιμαῖς, dat. plur. ἡ προσευχή, idem quod εὐχή, *oratio*, *precatio*.

μελέτη] ut τιμῇ. ἡ μελέτη, *meditatio*, *cura*, *exercitatio*, *studium*. Tritum est illud unius ex septem Sapientibus: μελέτη τὸ πᾶν, *exercitatio (est) omnia*. μελετᾶω, *meditor*, ut τιμάω. Fut. μελετήσω.

συζῶμεν] præsentis temp. conjunct. modi a verbo συζάω, ex σύν & ζάω, *vivo*; ad verbum, *convivo*, *simul vivo*. Futur. ζήσω, συζήσω. Aor. 1. ἔζησα, συνέζησα. Præt. συνέζηκα. Construitur autem verbum

συ-

συζῶμεν hic cum dativo vi præpositionis. Porro ut Græci in compositione suas præpositiones varie mutant, ita & Latini suas. Hinc colligo, colludo, corrodo; pro conli-
go, &c. comedo, combibo, compono,
pro conedo, &c. trajicio, trano,
trado, pro transjicio &c. pelluceo,
pro perluceo; immitto, illigo, pro
inmitto, &c. offundo, pro obfundo;
accurro, afferro, & sic in cæteris.

τῆτο] pronomen demonstrati-
vum. ἔπος, αὐτῇ, τῆτο, hic, hæc,
hoc.

ζωὴν] ἡ ζωὴ, vitæ, secundæ simp.

ὑγείαν] ut τὴν μῆσαν. ἡ ὑγεία,
sanitas, dicitur etiam ὑγίεια. ὁ καὶ ἡ
ὑγιής, καὶ τὸ ὑγιές, sanus. Accusat.
τὸν ὑγιᾶ. ὑγιαίνω, sanus sum, quin-
tæ conjug. barytonorum.

πλεῖστον] ut τὸν λόγον. ὁ πλεῖστος,
divitiæ. πλεπέω, dives sum. Fut.
πλεπήσω, ut φιλέω, φιλήσω. ὁ πλε-
στος,

σιος, *dives*. πλεσίως, *opulenter*,
abunde. ὁ πλεῖστος, *Plutus*, *Deus*
divitiarum, item, *divitiæ*.

πέρας] *finis, terminus* gen. neut.
 ut τὸ κρέας, *quintæ decl. contract.*
 τῷ πέρατος, *πέραως, πέρως*.

ἀγαθῶν] ut τῶν ξύλων. τὸ ὀγαθόν,
bonum. ὁ ἀγαθός, *bonus*. Comparat.
 ἀρείων, *βελτίων*.

εἶναι] *infinitivus præsens* ab εἰμί,
sum.

νομίζοντες] *particip. præsentis*
temporis a νομίζω, *puto, arbitror*,
quartæ conjug. baryt. Fut. νομίσω,
attice νομιῶ. Præterit. *νενόμικα*,
pass. νενόμισμαι. Hinc νόμισμα, *nu-*
misma, quod Principis aut Magi-
 stratus arbitrio ita cūsum sit & si-
 gnatum.

τὸ προσεύχεσθαι] *infin. cum arti-*
culo supplet vicem nominis. Nam
 τὸ προσεύχεσθαι idem est ac ἡ προ-
 σευχὴ, *oratio*. Componitur a πρὸς
 & εὔ-

& εὐχομαι, *oro, precor*. Fut. med. εὐξομαι. Imperf. εὐχόμεν, attice ἡυχόμεν, mutant enim Attici εὐ in ηυ. Regit autem προσεύχομαι, ut & simplex εὐχομαι dativum. εὐχε τῷ Θεῷ ὑπὲρ ἐμῆ, *precare Deum pro me*.

μῆ] præpos. variam habet significationem & constructionem.

καθαράς] genit. sing. secundæ simpl. καθαρός, *purus*, ἡ καθαρά, non καθαρή, τὸ καθαρὸν.

ἀδιαφθόρος] ut τῷ λόγῳ. ὁ καὶ ἡ ἀδιαφθόρος, καὶ τὸ ἀδιαφθόρον, *incorruptus*. Sub una terminatione comprehendit duo genera, quippe compositum, immo decompositum, ex privativa particula α & διὰ & φθόρος, *corruptio*. Verbum est φθείρω, quintæ conjugationis baryt. διαφθείρω, *corrumpo*. Futur. φθερῶ. Aor. I. ἔφθειρα. Præterit. act. ἔφθαρκα. Præter. med. ἔφθορα. Hinc φθορά, & φθό-

& φθόρος, & ὁ καὶ ἡ ἀδιάφθορος.

ψυχῆς] ἡ ψυχὴ, *anima*, *secundæ*
simp. ὁ ψυχικὸς, *animalis*.

ὥπερ γὰρ τὸ σώματι φῶς, ἥλιος,
οὕτω τῇ ψυχῇ ἡ προσευχή. εἰ ἔντυφλῶ
ζημία. τὸ μὴ ὁρᾶν τὸν ἥλιον, πόση ζη-
μία χειριανῶ τὸ μὴ προσεύχεσθαι συ-
νεχῶς, καὶ διὰ τὴν εὐχὴν τὸ τῷ Χριστῷ φῶς
εἰς τὴν ψυχὴν εἰσάγειν; καὶ τοι τίς ἐκ
ἂν ἐκπλαγείη καὶ θαυμάσειε τὸν τῷ Θεῷ
φιλανθρωπίαν, ἣν εἰς ἡμᾶς ἐπιδείκνυ-
ται, ποσαύτῳ τιμὴν ἀνθρώποις χα-
ριζόμενος, ὡς καὶ προσευχῆς ἀξιῶται
καὶ ὁμιλίας τῷ ἑαυτῷ; Θεῷ γὰρ ἀλη-
θῶς λαλῶμεν τῷ καιρῷ τῇ προσευχῇ,
δι' ἧς καὶ τοῖς ἀγγέλοις συναπτόμεθα, καὶ
τὴν πρὸς τὰ ἄλογα κοινωνίαν πολὺ
φαινόμεθα χαφεύγοντες.

Quemadmodum enim corpori
lux, Sol (est), sic animæ oratio. Si
igitur cæco poena non videre So-
lem, quanta poena christiano (erit)

C

non

non orare assidue & per orationem Christi lumen in animam inducere? Atqui quis non obstupescat & admiretur Dei humanitatem, quam in nos ostendit, tantum honorem hominibus donans, ut & oratione dignetur (illos) & conversatione sua? Deo enim vere loquimur tempore orationis, per quam & Angelis copulamur, & ad irrationalia communionem multum videmur effugientes.

Etenim perinde ut Sol iste luminibus suis corpora, ita animos suo quodam lumine vestit oratio. Quare si oculis capto supplicium est Solem videre non posse, quanto tandem gravius malum homini christiano non precari assidue, & ita Christi luce vacantem circumferre animum, fore putabimus? Bonitas porro Dei, cum genus humanum, tanta gloria impertivit, ut ab eo
ado-

adorari, utque secum habere commercium velit, quem nostrum, quaeso, in admirationem stuporemque non conjiciat? Omnino enim cum Deo loquimur, quoties nos precibus dedimus, qua item ratione a natura belluarum longius recedentes, Angelis exaequamur.

ὡςπερ] *quemadmodum*, adverb.

σώματι] τὸ σῶμα, τῆ σώματος, *corpus*, quintæ simpl. ὁ σωματικός, *corporeus*.

φῶς] gen. neutri, τῆ φωτός, *lux, lumen*, quintæ simplicium.

ἥλιος] ut ὁ λόγος, *Sol*. ἡλιακός, *solaris*, quod adjectivum infra occurrit.

οὕτω] *sic*, adverbium. Sequenti vocali additur *ς*, οὕτως, quamvis id non semper observetur.

εἰ] conjunctio, a qua nata videtur latina, *si*, leni spiritu in *s* mutato.

ἐν] *igitur*, conjunctio .

τυφλῶ] ut τῷ λόγῳ . ὁ τυφλός , *cæcus* . ἡ τυφλότης , *cæcitas* . τυφλέω , *excæco* , ut δηλώω . ἡ τύφλωσις , *excæcatio* .

ζημία] *multa* , *pæna* , *secundæ simplicium* .

τὸ μὴ ὀράν] iterum subit infinitivus cum articulo vicem nominis .

μὴ] adverb. negandi , *non* .

ὀράν] infin. præsens , ut τιμᾶν . ἑώρα , *video* , ὀράσω , ὥρακα , ἐώρακα .

πόση] foem. a πόσος , *quantus* ? interrogative .

συνεχῶς] adverb. *continuo* , *assidue* . Adjectivum ὁ καὶ ἡ συνεχής , καὶ τὸ συνεχές , *continuus* , primæ contractorum . ἡ συνέχεια , *continuatio* , *connexio* .

διὰ] cum genit. significat *per* .

εἰσάγειν] infin. præsens , ab εἰσάγω , *introduco* . Componitur ex præposit. εἰς & ἄγω . Fut. ἄξω . Aor. 2.

ἦγον

ἦγον & epenthési ἦγον.

τίς] *quis, quæ, τί, quid*, seu *quod*: interrogativum; & infinitum, *aliquis, aliqua, aliquod*. Hic interrogatio est, quintæ simplicium.

ἐκ] adverbium negandi. ἐκ dicitur, si sequatur vocalis, ut hic; aut diphthongus. & si sequatur consonans, caretque accentu, si non accipiat ab enclitica.

ὄν] vocula hæc multi usus & notioris est in græca lingua.

ἐκπλαγεῖν] aor. 2. optat. modi, verbi pass. ab ἐκπλήττωμαι, vel ἐκπλήσσομαι, *obstupesco, attonitus sum, stupore percellor*. Activum est ἐκπλήσω, *percello, perterrefacio*, compositum ab ἐκ & πλήτω, quartæ conjugat. Futur. πλήξω, ἐκπλήξω. Aor. 1. ἐξέπληξα. Aor. 2. ἐπλαγον, η mutato in α, ἐξέπλαγον, habetque characteristicam γ. Aor. 2. pass. ἐπλάγην, ἐξέπλάγην.

Aor. 2. opt. πλαγείν , ἐκπλαγείν ,
ἐκπλαγείης , ἐκπλαγείη .

Φιλανθρωπία] secundæ simpl.
ἡ φιλανθρωπία , *humanitas* . ὁ καὶ ἡ
φιλόανθρωπος , *humanus* . φιλανθρω-
πως , *humaniter* .

ἦν] art. postpos. ἔς , ἦ , ᾧ .
ἐπιδείκνυται] præf. temp. indic.
mod. verb. pass. seu med. ab ἐπι-
δείκνυμι , *ostendo* . ἐπιδείκνυμαι ,
idem vel passive , ostendor . Com-
pos. ab ἐπὶ & δείκνυμι , quartæ con-
jug. verborum in μι , quod sua
tempora sumit a δεικνύω & δείκω .
Hinc ἐπίδειξις , *demonstratio* . ἐπι-
δεικτικὸς λόγος , *oratio demonstra-*
tiva .

ποσαύτῳ] ut τῷ τιμῇ . ποσῆτος ,
tantus , ποσαύτῃ , *tanta* , ποσῆτο *tan-*
tum . Neutrum non habet .

τιμῇ] ἡ τιμὴ , *honor* , secundæ
simpl. τιμάω , *honoro* . ὁ καὶ ἡ τίμιος ,
honorandus , *pretiosus* ; nam τιμὴ ,
pre-

pretium quoque & *valorem rei* significat .

χαιζόμενος] partic. præs. temp. verb. med. a χαρίζομαι, *dono, largior, gratificor, rem gratam facio*. Fut. med. χαρίσομαι. Particip. pass. κεχαισμένος, *gratus, acceptus*: unde tritum illud Homeri, ἐμῷ κεχαισμένῳ θυμῷ, *meo chare animo*. τὸ χάρισμα, *donum*.

ὥς] regit hic infinitivum . ὥς ἀξιῶσαι, ad verbum : *ut dignari*, pro ὥς ἀξιῶση, vel ἀξιῶσνται.

ἀξιῶσαι] aor. i. infinit. ut διλῶσαι, a verbo ἀξιῶ, *dignor, dignum censeo*, item, *puto, existimo*. Priori significatione construitur cum genitivo . Passivum ἀξιόομαι, *dignus censeor, dignor* passive, ut illud Virgilii : *Conjugio Anchisa Veneris dignate superbo*. ἡ ἀξία, *dignitas*. κατ' ἀξίαν, *pro dignitate*. ὁ ἄξιος, *dignus*, ἀξία, ἄξιος.

ἀξίον. Regit genitivum . τὸ ἀξίωμα,
dignitas, dignatio, & apud Philo-
 sophos *Axionia, pronunciatum cer-*
tum & evidens, & exploratæ ve-
ritatis . ἀξίως, *digne* .

τὸ] art. foem. præpos. hic postpo-
 nitur majoris emphasis gratia, ple-
 nius enim & sonantius est ὁμιλίας
 τὸ ἐαυτῇ, quam τὸ ὁμιλίας ἐαυτῇ .

ἀληθῶς] *vere*, adverb. ὁ καὶ ἡ
 ἀληθής, τὸ ἀληθές, *verus* . ἡ ἀλήθεια,
veritas . ἀληθεύω, *verax sum* .

λαλῶμεν] ut φιλεῶμεν, præstemp.
 indic. modi, a λαλέω, *loquor* . λα-
 λήσω, λελάληκα . ὁ λάλος, *loquax*, λα-
 λίστερος, *lalίστατος* . Regit hic dativ.

καιρῷ] dat. sing. tertiæ simp. ὁ
 καιρὸς, *tempus, opportunitas* . ἄκαι-
 ρος, *importunus* . εὐκαιρος, *oppor-*
tunus . εὐκαιρία, *opportunitas* .

ἄγγελοις] ut τοῖς λόγοις . ὁ ἄγγε-
 λος, *Angelus, nuncius*, a verbo
 ἄγγελλω, *nuncio*, quintæ conjugat.
 baryt.

baryt. Fut. ἀγγεῖλω. Aor. I. ἡγγείλα.
 Compos. εὐαγγέλλω, *annuncio, bonum nuncium fero*. εὐαγγέλιον, *E-vangelium, bonum nuncium*, item *merces, quæ ob bonum nuncium datur*.

συνάπτωμεθα] *pass. præf. indic. modi, ut τυπτόμεθα, a συνάπτομαι, conjungor, nec̃tor, hæreo, a συν & ἄπτομαι, tango, hæreo, adhæresco*. Activum ἄπτω, *primæ conjug. baryton*. Hinc ἀφὴ ταῦτος, *nexus, connexio*. ὁ ἄπτος, *taῦtilis*. τὸ ἄπτον, *taῦtile*.

ἄλογα] *ut τὰ ξύλα. ὁ ἄλογος, rationis expers. ἄλογον ζῶον, animal ratione carens. ἄλογία, imprudentia*.

κοινωνία] *τὴν μέσσαν. ἡ κοινωνία communio, participatio. ὁ κοινωνός, particeps. κοινωνός τῷ θράσους, socius audaciæ. κοινωνέω, particeps sum, tertiæ conjug. circumflexorum*.

rum . Regit genitivum , ut solent nomina & verba participandi .

πολύ] hic supplet vicem adverbii , alias nomen generis neutri . Mascul. ὁ πολὺς , foem. ἡ πολλή , neut. τὸ πολὺ . Comparat. ὁ καὶ ἡ πλείων , καὶ τὸ πλεῖον , superl. πλεῖστος , πλείστη , πλεῖστον .

φαινόμεθα] praesent. temp. ut τυπτόμεθα indic. modi a φαίνω seu φαίνομαι , de quo jam supra .

ἔσφεύγοντες] particip. praesentis temporis a ἔσφευγω , *effugio* , compositum a δια & φεύγω , *fugio* , secundae conjugationis baryton. Fut. φεύξω . A praet. med. πέφυγα fit φυγὴ *fuga* .

Ἀγγέλον γὰρ ἔργον ἡ προσευχή ,
 ὑπεραίρῃσα καὶ τῶν ἐκείνων ἀξίαν ,
 εἶπερ κρεῖττόν ἐστι τῶν ἀγγέλων ἀξίας
 τῷ Θεῷ θαλέγεσθαι . ἀλλ' ὥμως ὅτι γε
 κρεῖττόν ἐστι , οὗτοι διδάσκουσιν ἡμᾶς
 σὺν

σὺν πολλῷ μὲν φόβῳ τὰς εὐχὰς προσ-
 φέροντες, παρέχοντες δὲ ἡμῖν εἰδέναι
 καὶ μανθάνειν, ὅτι προσήκει τῷ Θεῷ
 προσιόντας σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ τὸ
 ποιεῖν· φόβῳ μὲν, δεδοικότας μὴ τῇ
 προσευχῇ ἀνάξιοι φανῶμεν· χαρᾷ
 δὲ μετὰς γινομένους ἐπὶ τῷ μεγέθει τῇ
 τιμῇ, ὅτι τοσαύτης καὶ τοιαύτης προ-
 νοίας τὸ θνητὸν ἡξιώθη γενεῶς, ὥς καὶ
 θείας ἀπολαύειν ὁμιλίας συνεχῶς,
 δι' ἧς καὶ τὸ θνητοὶ εἶναι καὶ πρόσκυρτοι
 διαφύγομεν, εὖσε μὲν ὄντες θνητοί,
 τῇ δὲ πρὸς Θεοῦ ὁμιλίᾳ πρὸς ἀθάνα-
 τον ζωὴν μεταβαίνοντες.

Angelorum enim opus oratio,
 transcendens & ipsorum dignita-
 tem, siquidem melius est Angelo-
 rum dignitate Deo colloqui. At-
 tamen quod melius sit, ipsimet
 docent nos, cum multo quidem
 timore orationes adferentes, præ-
 bentes vero nobis scire & discere,
 quod par est Deo accedentes cum
 gau-

gaudio & timore hoc facere; timore quidem, veriti ne appareamus indigni orationis, pleni vero gaudii facti, ob magnitudinem honoris, quod tanta & tali providentia mortale dignatum sit genus, ut & divinæ frueretur conversationis assidue, per quam mortales esse & caduci effugimus; natura quidem existentes mortales, conversatione vero cum Deo ad immortalem vitam transeunt.

Angelorum enim munus & officium est oratio, quæ ipsa illorum quoque præstantiam vincit, si colloqui cum Deo præclarius quiddam, quam pro Angelorum dignitate, censendum est. Quod quidem ita esse, iidem illi nos docent, multo cum timore comprecantes, exemploque nos monentes, ut cum lætitia tremoreque ad supremam Majestatem accedendum existimemus. Cum
tre-

tremore dum veremur, ne parum digni videamur, qui a Deo quidpiam rogemus; cum letitia vero ingenti, ob honoris collati amplitudinem. Tanta siquidem ac tali cura dignati sumus, ut vel divina communione continenter fruermur: unde in mancipio atque nexu mortis esse desinimus, pro natura quidem caduci, pro familiaritate autem illa cum conditore, immortales ac sempiternæ cujusdam vitæ participes.

ἔργον] ut τὸ ξύλον, opus, officium, munus.

ὑπεραίρωσα.] partic. foem. præf. temp. ab ὑπεραίρω, extollo, effero, item supero, excello. Simplex est αἶρω, tollo, quintæ conjug. baryt.

εἰπερ] \int , conjunctio. Addi solet vocula περ aliis in compositione ὡς περ, ἢ περ, ὅ περ, qui, quæ, quod per omnes numeros & casus.

D

ἡρεῖται

κρεῖττον] comparat. gener. neut. ab ἀγαθός, attice pro κρεῖσσον, *melius*. ἢ κρείσων, *melior*. Construitur cum genitivo, ut & alia nomina comparativa.

ῥαλέγεσθαι] infinit. præsen. a ῥαλέγομαι, hic *colloquor*, *loquor*, alias *différo*, *disputo*. Componitur ex δια & λέγομαι, cujus activum λέγω, *dico*, secundæ baryt. λέξω, λέλεχα, λέλεγμαι, λέλεξαι. Hinc λέξεις, *diētio*. λέλεκται, διαλέλεκται, a quo διάλεκτος, διαλεκτικός, ῥαλεκτική, διαλεκτικόν, & latine *dialectica*, *ars differendī*. Construitur hic cum dativo: *loqui Deo*, seu *colloqui Deo*, pro *colloqui cum Deo*.

ἀλλ' ὅμως] *sed tamen*, ἀλλὰ & ὅμως. Abjicitur α per apostrophum.

ὅτι κρεῖττόν ἐστι] ad verbum: *quod melius est*. Nam ὅτι usitate jungitur cum indicativo. ἐστὶ tertia persona præsentis ab εἰμι rejicit suum

suum accentum in ultimam verbi præcedentis, quia est encliticum, habetque ante se vocabulum pro-perispomenon.

διδάσκεις] præsens, ut τύπτεις, a διδάσκω, *doceo*.

σὺν πολλῷ φόβῳ] nota, dativis instrumenti aut modi frequenter a Græcis præponi præpositionem σὺν, quod Latini raro faciunt.

προσφέροντες] particip. præsent. temp. a προσφέρω, de quo supra.

παρέχοντες] particip. præsent. temp. a παρέχω, *præbeo*, *porrigo*, a παρὰ & ἔχω. Abjicit præpositio suum α. Ad normam verbi ἔχω inflectitur παρέχω. Ab hoc descendit parochus, quasi *præbitor*, *largitor*, & parochia.

εἰδέναι] infin. præsent. ut τιθεῖναι, ab εἶδημι, *scio*, *novi*, quod formatur ab εἶδω, sine reduplicatione, ut solent quædam verba in μι. Ab

codem sumit quoque sua tempora, ut & εἶδω . A græco εἰδέω, venit latinum *video* . τὸ εἶδος, *forma*, *species*, a videndo, seu ἀπὸ τῆς εἰδεῖν, ut species a speciendo, seu aspiendo. εἰδικὸς, *specialis*. εἰδύλλιον, *Idyllium* cujusmodi scripsit Theocritus & Ausonius .

μανθάνειν] infinit. præf. a μανθάνω, *disco*, de quo jam superius, & generatim de verbis in ανω, unde fiant, & unde sua tempora sumant, vide cap. 18. Inst. linguæ græcæ .

προσιόντας] accus. plural. *accedentes*, particip. præsent. tempor. vel aorist. 2. a πρόσσειμι, *accedo*, composit. a πρὸς & εἶμι, *vado*. Regit dativum.

ποιεῖν] infinit. præf. ut φιλεῖν, a ποιέω, *facio*, primæ circumflex. Fut. ποιήσω, πεποίηκα, πεποίημαι. Hinc τὸ ποίημα, *poema*. πεποίησαι. Hinc ποίησης, *poesis*. πεποιήται. Hinc

Hinc ποιητής, *poeta, factor, creator.*

δεδοικότες] partic. præter. temp. verbi medii, a δέιδω *timeo*. Præterit. med. δέδοικα, nam ex mutatur in οι. Partic. ὁ δεδοικώς, τῷ δεδοικότες, ἡ δεδοικυῖα, τὸ δεδοικός.

ἀνάξιοι] ut οἱ λόγοι. ὁ ἀνάξιος, *indignus*. Regit genitivum.

φανῶμεν] aor. 2. pass. conjunctivi modi, a φαίνω, seu φαίνομαι, *videor, appareo*. Aor. 2. ἔφανον, pass. ἐφάνην. Conjunct. εἰάν φανῶ, plur. εἰάν φανῶμεν.

μεσὸς] ut τῶς λόγος. ὁ μεσὸς, *plenus*, ἡ μεσὴ, τὸ μεσόν. Habet genitivum, quippe nomen copiae.

γινόμενος] partic. præf. temp. a γίνομαι, seu γίγνομαι.

ἐπὶ τῷ μεγέθει] *super magnitudine*. Qua significatione ἐπὶ dativo jungatur, habes in Instit. ling. græcæ lib. 2. cap. 18.

τὸ μέγεθος] *magnitudo*, ut τὸ τε-

χος, primæ declinat. contract. ὁ μέ-
 ρας, *magnus*, ἡ μεγάλη, τὸ μέγα.
 comparat. ὁ καὶ ἡ μείζων.

ποιαύτης] ut ἡ τιμῆς. ποιᾶτος,
 ποιαύτη, τοιᾶτο, neutrum sine ν.

προνοίας] gen. sing. secundæ simp.
 ἡ πρόνοια, *cura*, *providentia*; nam
 verbalia a nomine νᾶς, sunt propa-
 roxytona. εὐνοια, *benefvolentia*. ἐν-
 νοια, *notio*, *intelligentia*. ἀνοια, *stul-*
titia. διάνοια, *mens*, *intellectus*.

τὸ θνητὸν] *mortale*. ὁ θνητὸς, *mor-*
talis. οἱ θνητοί, *mortales*. Significat
 hæc vox absolute hominem a mor-
 talitate, venitque a θνήσκω, *morior*.
 Præter. act. τέθνηκα, pass. τέθνημαι,
 τέθνησαι, τέθνηται. Hinc θνητὸς,
mortalis.

ἡξιώθη] aor. I. pass. ab αἰξίο-
 μαι, *dignus habeor*, de quo supe-
 rius. Præter. perf. ἡξίωμαι, ἡξίω-
 σαι, ἡξίωται. Hinc ἡξηώθην, ἡξιώθης,
 ἡξιώθη. Fut. I. αἰξιωθήσομαι. Regit
 ge-

genit. utpote verbum dignandi, seu æstimandi. ἡξιώθη μεγάλης τιμῆς, *dignus habitus est magna honore.*

γένος] ut τὸ τεῖχος, *genus.* γενικὸς, *generalis.* γενικῶς, *generaliter.*

θείας] genit. sing. primæ simpl. ὁ θεῖος, *divinus,* ἡ θεῖα, τὸ θεῖον.

ἀπολαύειν] infinit. præf. ab ἀπολαύω, *fruo,* augetur in medio. Præt. imp. ἀπέλαυον, & ἀπῆλαυον. Habet genitiv. & interdum alios casus.

εἶναι] infin. ab εἶμι, *sum.*

παρ' ὅκαιροι] ut αἱ λόγοι. ὁ καὶ ἡ πρόσκαιρος, *temporarius, caducus, fluxus.*

διαφεύγομεν] ut τύπτομεν, a διαφεύγω, *effugio,* de quo supra.

φύσει] dativ. sing. secundæ contract. ἡ φύσις, *natura,* a φύω, *nascor,* φύμι, idem. φυσικὸς, *naturalis.* φυσικὴ ἐπιστήμη, *physica scientia.*

ὄντες] partic. præsen. plur. num. ὁ ὢν, *qui est,* τὸ ὄντος, ἡ ὄσα, τὸ ὄν, ab

ab εἰμί . παρὼν , *præsens* . παρόντες ,
præsentes . ἀπόντες , *absentes* .

ἀθάνατον] ὁ καὶ ἡ ἀθάνατος , *immor-
 talis* , ex particula privante α & θά-
 νατος , *mors* . θανατώω , *mortem ad-
 fero* , *occido* tertiæ circumflex. θα-
 νατηφόρος , *lethalis* , *mortiferus* .

μεταβαίνοντες] partic. *præsentis*
 temp. a μεταβαίνω , ex μῆ & βαίνω ,
 de quo supra ἡ μετάφασις , *transitio* .

Ανάγκη ὅτι τὸν ὁμιλῶντα Θεῷ , καὶ
 κρείττονα γενέσθαι θανάτου , καὶ πάσης
 διαφθορᾶς . καὶ ὥσπερ ἀνάγκη πᾶσα
 τῇ ἡλιακῇ ἀκτῖνος ἀπολαύοντα δια-
 φεύγειν τὸ σκότος , οὕτως ἀνάγκη πᾶ-
 σα τὸν θείας ὁμιλίας ἀπολαύοντα ,
 μηκέτι εἶναι θνητόν . αὐτὸ ὅτι τὸ τῇ τιμῇ
 μέγεθος , πρὸς ἀθανασίαν ἡμᾶς μεθί-
 σουσιν . εἰ ὅτι τὰς βασιλεῖς διαλεγόμε-
 νος , καὶ τῇ παρ' ἐκείνου τιμῇ ἀπολαύου-
 ντας , ἀμύχανον εἶναι πένητας , πολλῷ
 μᾶλλον ἀδύνατον τὰς τῇ Θεῷ προσευχα-
 μέ-

μένους καὶ λαλῶντας θνητὰς ἔχειν ψυχὰς.
 Θάνατος γὰρ ψυχῆς ἀσέβεια, καὶ βίος
 παράνομος. ἐκὼν καὶ ζῶν ψυχῆς ἡ τῆ
 Θεῷ λαβεία, καὶ βίος ὁ ταύτῃ ὀρέπων.

Necesse enim est conversantem
 Deo, & meliorem fieri morte, &
 omni corruptione, & quemadmo-
 dum omnis necessitas (est) solari
 radio fruente effugere tenebras,
 sic necessitas omnis (est) divina
 conversatione perfruente, non
 amplius esse mortalem. Ipsa enim
 honoris magnitudo ad immortali-
 tatem nos transfert: Si enim Regi
 colloquentes, & qui ab ipso (sunt)
 honore fruente, impossibile (est)
 esse pauperes: multo magis impos-
 sibile (est) Deo supplicantes, & lo-
 quentes mortales habere animas.
 Mors enim animæ impietas, & vita
 iniqua. Igitur & vita animæ Dei
 servitus (erit) & vita huic con-
 veniens.

Ne-

Necessarium quippe est cum Deo versantem & a morte invictum, & a quibuscumque rebus pereuntibus majorem evadere. Atque ut is quem solis radii collustrant, non potest tenebris circumfundi, sic qui cum cœlesti parente est assiduus, hunc non amplius mortalem oportet numerari, quandoquidem hujus magnitudo decoris æternitatem nobis muneratur. Quod si cum Imperatore sermones conferre solitos, & ab eo honorifice tractatos, nullo modo cum egestate videmus confictari, qui tandem fieri poterit, ut Deo supplicantes, & cum eo verba miscentes, animas letho obnoxias possideant, quarum pestis & interitus est impietas & flagitium: contra autem vita, Dei cultus, & cum hoc conspirans atque consentiens morum sanctimonia.

ἀνάγκη] ut τιμὴ, *necessitas*. ἀναγκᾶς, *necessarius*. ἀναγκαίως, *necessario*. ἀναγκαῖα τῷ βίῳ, *necessaria ad vitam*. ἀναγκαιότης, *necessitudo*, & *propinquitas generis*.

ὁμιλεῖν] ut φιλεῖν, ab ὁμιλέω, de quo supra.

γενέσθαι] aor. 2. infin. verbi medii, ut τυπέσθαι, a γίνομαι. Est autem observanda forma illa loquendi: κρείττων θανάτῳ, *melior*, id est, *fortior* & *superior morte*.

πάσης] ut ἡ τιμῆς. πᾶσα.

διαφθορᾶς] genit. secundæ simp. ἡ διαφθορά, *corruptio*, a διαφθείρω, *corrumpro*, de quo supra.

ἁκτῖνος] genit. singul. quintæ simplic. ἡ ἁκτὶν, *radius*.

σκοτός] ut τὸ τεῖχος. σκοτεινός, *tenebrosus*.

οὕτως ἀνάγκη πᾶσα] subintelligitur verbum εἶναι. Ad verbum: *Sic omnis necessitas (est)*.

μηκέτι] adverb. *non amplius*,
 ἔτι. Interponitur κ euphoniae
 gratia, durum enim esset *μηκέτι*.

ἀθανασία] secundae simplic. ἡ
 ἀθανασία, *immortalitas*.

μεθίσημι] praesent. temp. indic.
 modi, tertiae personae, a μεθίστημι,
 compos. ex μετά & ἵστημι, idemque
 est quod *transfero, transmuto*. In-
 de μετασάσις, *translatio*. Fut. με-
 τασήσω. Aor. 1. μετέσῃσα. Aor. 2.
 μετέσῃν.

ἀμήχανον] *impossibile*, ut τὸ ξύ-
 λον. ὁ κὴ ἡ ἀμήχανος, *cui nihil sup-
 petit ad aliquid agendum*, item,
inexpugnabilis. ἡ ἀμηχανία, *consi-
 lii inopia*. ἀμηχανέω, *consilii inops
 sum, nescio quid facto sit opus*.

πένητας] accusat. plur. quintae
 simpl. ὁ πένης, πένητος, *pauper, qui
 victum labore quaerit*. Foem. πέ-
 νησα, *paupercula*.

πολλῷ μᾶλλον] *multo magis*. Ad-
 dun-

duntur comparativis particulæ intendentes significationem. Est autem μάλλον, adverb. compar. gradus. μάλα, valde. μᾶλλον, magis. μάλιστα, maxime.

ἀδύνατον] ut τὸ ξύλον. ὁ καὶ ἡ ἀδύνατος, *impossibilis, impotens*. ἀδύνατος τῷ το ποιεῖν, *impotens ad hoc faciendum*. ἔργον ἀδύνατον, *opus impossibile*. δυνατός, *potens, possibilis*.

ἀσέβεια] secundæ simpl. ὁ καὶ ἡ ἀσεβής, *impius*, καὶ τὸ ἀσεβές. ὁ καὶ ἡ εὐσεβής, *pius*, καὶ τὸ εὐσεβές. ἡ εὐσέβεια, *pietas*. εὐσεβέω, *pius sum*. ἀσεβέω, *impius sum*.

βίος] ut ὁ λόγος, *vita, victus*. Apud Poetas, βίωτος. βιόω, *vivō*. Fut. βιώσω. κατ' ἀρετὴν βιῶν, *secundum virtutem vivere*.

παράνομος] ὁ καὶ ἡ, *iniquus, contra legem agens*. ἡ παρανομία, *iniquitas, injustitia*. παρὰ νόμῳ, *inique, injuste*. παρανομέω, *pravari-*

E

ricor,

ricor, contra leges facio.

ἐκὼν] aliquando interrogative usurpatur pro *nonne*, *atqui*, *profecto*, *enimvero*, hic pro *itaque*, *ergo*.

ἀρέπων] partic. masc. a ἀρέπω, primæ conjug. baryt. *decorus* seu *conspiciuus sum*. Hinc impersonale ἀρέπει, *deceat*. ἀρέπον, τὸ ἀρέποντος, *decens*, *decorum*. Construitur hic ἀρέπων cum dativo. βίος ταύτῃ ἀρέπων, *vita huic*, nempe divino cultui, *competens*. Nam & ἀρέπει dativum habet: ἀρέπει σοι τὸτο, *hoc te deceat*.

Βίον δὲ ὅσιον, καὶ τῇ τῷ Θεῷ λαβείᾳ ἀρέποντα, προσευχὴ σωάζει, καὶ θησαυρίζει θαυμαστῶς ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς. εἴτε γὰρ παρθενίας τις ἐραστὴς, εἴτε τινὶ ἐν γάμῳ σωφροσύνην τιμᾶν ἐσπουδακῶς, εἴτε κρατεῖν ὀργῆς, καὶ ἀγαπᾷ συζῆν, εἴτε φθόνου καὶ κρυβεῖν, εἴτε ἄλλο τι τῷ προστηκόντων

των ποιεῖν προσευχῆς ἡγουμένης καὶ
προλεαινέσης τὴν τοιαύτην ὁδὸν τῆς
βίου, εὐχερῇ τε καὶ ῥάδιον ἔξει τὸν τῆς
εὐσεβείας δρόμον.

Vitam vero sanctam, & Dei ser-
vitio competentem oratio adfert,
& thesaurizat mirabiliter anima-
bus nostris. Sive enim virginittis
quis amator, sive illam, quæ in nu-
ptiis, temperantiam honorare co-
natus (sit) sive superare iram, &
convivere mansuetudini, sive in-
vidiam expurgare, sive quid aliud
convenientium facere (velit) ora-
tione præeunte, & complanante
talem viam vitæ, promptum & fa-
cilem habebit pietatis cursum.

*Quam ejus conciliatrix oratio
tanquam thesaurum in animis no-
stris admirabiliter construit: sive
enim virginittis ac pudicitie stu-
dio ducetis, sive præfinitam conju-
gibus temperantiam tenere deside-*

ras, sive iracundiam compefcere, & cum mansuetudine rationes habere concupiscis, sive invidentiam ejicere, sive aliud quodcunque honestum efficere moliris, hac una praeunte, & ejusmodi tramitem prius complanante, expeditum utique & facile pietatis curriculum es ingressurus.

ὅσιον] ut τὸν λόγον. ὁ ὅσιος, sanctus, ἡ ὁσία, τὸ ὅσιον. ἀνόσιος, impius. ὁσιότης, sanctitas, τὸ ὁσιόπρεπον.

συνάγει] tertiae personae indic. modi, a συνάγω, colligo, conduco, in unum contraho, hic confert, comparat, compos. a συν & ἄγω, de quo superius. ἡ σύναξις, τὸ συναξίως, conventus, collectio, congregatio.

θησαυρίζει] tertiae pers. quartae conjug. indic. modi, a θησαυρίζω, thesaurum colligo.

ἡμετέρας] ut τιμῆς. ἡμέτερος, noster,

ster, pronomen possessivum.

παρθένας] ἡ παρθένα, *virginitas*. ἡ παρθένος, *virgo*. ὁ παρθεῶν, τὸ παρθεῶνος, *locus in quo servantur virgines, monasterium virginum*. Dicitur etiam ὁ παρθεῶν. παρθεύω, *virginitatem colo, profiteor*. παρθένιος, παρθένιος, & παρθενικός, *virginalis, virgineus*.

τις] amisit accentum; est enim infinitum & encliticum. Nec tamen præcedens dictio παρθένας accipit accentum, quia est paroxytona.

ἐρασῆς] primæ simp. ab ἐράω, *amare*. ἐράσω, ἤρανα, ἤρασμαι, ἤρασαι, ἤρασαι. Hinc ὁ ἐρασῆς, juxta regulam formandorum verbalium a tertia perfecti passivi.

γάμος] tertiæ simp. ὁ γάμος, *nuptiæ*. ἄγαμος, *cælebs*. δίγαμος, *bigamus*. τρίγαμος, *trigamus*. γαμέω, *uxorem duco*.

σωφροσύνην] secundæ simpl. ἡ
 σωφροσύνη, *temperantia*. ὁ καὶ ἡ σώ-
 φρων, τὸ σῶφρονος, *temperans*.

τιμᾶν] infin. præf. α τιμάω, *honoro*.
 ἐσπυδακῶς] partic. act. præter.
 temp. α σπυδάω, *studio, enitor, laboro*.
 σπυδάω, ἐσπύδασα, ἐσπύ-
 δακα, ἐσπυδακῶς, ἐσπυδακυῖα, ἐσπυ-
 δακός. Non repetitur prima con-
 sonans præsentis, quia incrementum est longum.

κρατεῖν] infin. præf. temp. ut
 φιλεῖν, α κρατέω, *vinco, supero*. κρα-
 τήσω, κεκράτηκα. Regit genitivum.
 τὸ κράτος, *vis, potentia*.

ὀργῆς] secundæ simp. ἡ ὀργή, *ira*.
 ὀργίζομαι, *irascor*.

πραότητι] dativus quintæ simp.
 ἡ πραότης, *mansuetudo*. ὁ πραῖος, *mitis*.
 ὁ πραῦς, ἡ πραεῖα, τὸ πραύς, idem.

συζῆν] infinit. præf. α συζάω,
simul vivo, de quo supra.

φθόνος] ὁ φθόνος, *invidia*, tertiæ
 simp.

simp. φθονέω, *invideo*, ut φιλέω. ὁ φθονερός, *invidus*.

καθαρεύειν] infin. præsens a καθαρεύω, *purus sum, pure me gero*. φόνεα καθαρεύειν. Plato. *Purgare seu mundare se a cæde*. Regit genitivũ.

ἄλλο] *aliud*, neutrum sine ν. ἄλλος, ἄλλη, *alius, alia*.

τῷ προσηκόντων] genit. plur. τὸ προσῆκον, *officium*, τῷ προσήκοντος, *de quo superius*.

προσευχῆς ἡγεμένης] ut nos ablativo absoluto, ita Græci genitivo absoluto utuntur. ἡγεμένης, partic. præsent. tempor. verbi medii, ab ἡγέομαι, ἡγεῖμαι, *præeo, dux sum*, item, *existimo*. ὁ ἡγεμὼν, τῷ ἡγεμόνος, *dux, præceptor, princeps*. ἡγεμονικὸς, *principalis*.

απολειψέσης] partic. præf. temp. a απολείνω, *laevigo, laevo, complano*, compos. a præpositione πρὸς & λείνω, quasi dicas, *prælevigo*, dici-

citur etiam λειάινω, eadem significatione, & est quintæ conjugationis baryt. Futur. λεανῶ, προλεανῶ. Partic. προλεαίνων, προλεαίνεσα, προλεαῖνον. ὁ λεῖος, *laevis*, non asper. τὸ λεῖον *laevor*, *laeuitas*. ἡ λειότης, ἡ λειότης, idem.

τὴν ὁδὸν] *tertiæ simp.* ἡ ὁδὸς, *via*. ὁδεύω, *iter facio*. ὁδηγὸς, *dux via*. ὁδηγέω, *ducem via me praebeo*.

εὐχερῇ] ὁ καὶ ἡ εὐχερής, καὶ τὸ εὐχερές, *facilis, obuius*. εὐχερής πόνος, *labor facilis*. εὐχέρεια, *facilitas*.

ῥάδιον] ὁ ῥάδιος, *facilis*. Comp. ῥάων, superlat. ῥᾶτος.

ἔξει] fut. ab ἔχω, *habeo*.

δρόμον] ὁ δρόμος, *cursus*. ὁ δρομεὺς, τῷ δρομέως, *cursor*.

Οὐ γάρ ἐστιν, ἐκ ἑστὶ τὰς αἰτῶντας
 παρὰ τῷ Θεῷ σωφροσύνην, καὶ δικαιοσύ-
 νην, καὶ σωφροσύνην καὶ χρηστότητα, μὴ τυγ-
 χάνειν τὴν εὐχῆς, αἰτεῖτε γάρ, φησι, καὶ
 δο-

δοθήσεται ὑμῖν . ζητεῖτε καὶ εὕρησете .
 κρέετε , καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν . πᾶς γὰρ
 ὁ αἰτῶ λαμβάνει , καὶ ὁ ζητῶ εὕρίσκει ,
 καὶ τῷ κρέοντι ἀνοιγήσεται . καὶ ἀλλαχῇ
 πάλιν . τίς ἐστὶ , φησι , ἐξ ὑμῶν , ὃν
 ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον , μὴ λίθον
 ἐπιδώσει αὐτῷ ; ἢ ἐὰν ἰχθῦν αἰτήσῃ ,
 μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ ; εἰ ἔν ὑμεῖς
 πονηροὶ ὄντες , οἴδατε δόματα ἀγαθὰ
 δίδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν , πόσω μᾶλ-
 λον ὁ πατὴρ ὑμῶν ἐράνιος, δώσει πνεύ-
 μα ἅγιον τοῖς αἰτῶσιν αὐτόν ;

Non enim est, non est petentes
 a Deo temperantiam, & justitiam,
 & mansuetudinem, & bonitatem,
 non consequi oratione . Petite
 enim, dicit, & dabitur vobis, quæ-
 rite & invenietis, pulsate & aperie-
 tur vobis, omnis enim petens acci-
 pit, & quærens invenit, & pulsan-
 ti aperietur . Et alibi iterum : quis
 est, dicit, ex vobis, qui, si petat
 filius ejus panem, num lapidem da-

dabit illi? vel si piscem petat, num serpentem dabit illi? Si igitur vos mali existentes, nostis data bona dare filiis vestris, quanto magis pater vester coelestis dabit Spiritum sanctum petentibus ipsum?

Haud enim possunt, haud, inquam, possunt optatis excidere, qui castimoniam, justitiam, lenitatem, benignitatem a Deo petere consueverunt. Petite, ait, & dabitur vobis, quærite & invenietis, pulsate & aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit, & qui quærit invenit, & pulsanti aperietur. Rursus alibi: Quis vestrum est, quem si rogaverit filius panem, nunquid lapidem dabit illi? aut si pietierit piscem, num serpentem dabit illi? Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris, quanto magis Pater vester coelestis dabit Spiritum bonum petentibus se?

ὁ γὰρ

ἔ γάρ ἐστιν, ἔκ ἐστι] repetitio quasi dicas, *non potest fieri, non potest fieri*. γάρ habet accentum acutum ob encliticam sequentem, & ἐστι post ἔκ habet accentum in prima.

αἰτῶντας] partic. præsent. tempor. accusat. casus, ab αἰτέω, *peto*. αἰτήσω, ἤτησα, mutatur αι in η. ἡ αἰτήσεις, *petitio*.

παρά] construitur hic cum genitivo, variasque significationes habet.

χρησότητα] ἡ χρηστότης, *bonitas*, quintæ simpl. ὁ χρηστός, *bonus*.

τυγχάνειν] infin. præf. a τυγχάνω, de quo in Grammatica. Jungitur cum genitivo, cum sit hîc verbum consequendi. τυγχάνειν τὴ εὐχῆς, *voti compotem fieri*.

αἰτεῖτε] ut φιλεῖτε, ab αἰτέω, *peto*, imper. modi.

φησι] a φημί, de quo supra, & in Grammat. Et est tertiæ personæ

in-

indicativi modi, præf. temp. & caret accentu, quia encliticum.

δοθήσεται] fut. 1. pass. a δίδομαι.
Activum, δίδωμι, *do*.

ὁμῖν] dat. plur. a pronomine σὺ.

ζητεῖτε] imp. modi, ut φιλεῖτε, a
ζητέω, *quæro*. Fut. ζητήσω. ἐζήτησα.
ἐζήτηκα. ἐζήτημαι. Hinc τὸ ζήτημα,
quæsitum, *quæstio*. ἐζήτησαι. Hinc
ἡ ζήτησις, *quæstio*.

εὕρήσετε] futur. primum activum
pluralis numeri, ab εὕρισκω, *inve-*
nio, quod sua tempora sumit ab
εὕρέω.

κρᾶτε] imp. modi, præf. temp.
a κρέω, *pulso*. Fut. κρέσω. Aor. 1.
ἔκρυσσα. ἡ κρῆσις, *pulsus*, *pulsatio*.

ἀνοιγήσεται] futur. 2. pass. ver-
bi ἀνοίγομαι, *aperior*. Activum est
ἀνοίγω. Aor. 2. pass. ἀνώγην, *aper-*
tus sum. Hinc fut. 2. ἀνοιγήσομαι,
ἀνοιγήσῃ, ἀνοιγήσεται.

ὁ αἰτέω] partic. præf. ut ὁ φιλῶν,
ab αἰτέω. λαμ-

λαμβάνει] præf. indic. modi, a
λαμβάνω, *accipio*. Fut. λήψω.

ἀλλὰ χεῖ] adverb. *alibi*, ut & πάλιν, *iterum*. ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐ-
τῷ ἄρτον, *quem si filius panem po-*
poscerit. Nam & apud Græcos
verba poscendi duos accusativos
admittunt, ut *flagito te nummos*,
αἰτῶ σε ἀργύριον.

λίθον] ὁ λίθος, *lapis*, tertiæ
simplicium. ὁ λίθινος, *lapideus*.

ἐπιδώσει] tertia person. fut. act.
ab ἐπιδίδωμι, quod hic eandem ha-
bet significationem, quam simplex,
do: alias significat *proficere, cresce-*
re, augmentum accipere; ad ver-
bum: *do insuper, præterea do*.
Hinc ἐπίδοσιν λαμβάνειν ἐν τῇ ἐπι-
σήμεν, *progressum facere in litte-*
ris. Et ἐπιδεῖναι, *crescere, proficere*.

ἰχθῦν] ὁ ἰχθύς, vel ἰχθυῖς, *pi-*
scis, τῷ ἰχθύος. Accusativus exit in ν,
& aliquando etiam in α.

ὄφιν] accusat. secundæ contract.
ὁ ὄφης, *serpens*, τῷ ὄφιος.

πονηροὶ] ὁ πονηρὸς, *malus, improbus, pravius*, ἡ πονηρὰ, τὸ πονηρὸν. ἡ πονηρία, *malitia*.

οἶδατε] præter. med. plur. num.
οἶδα, οἶδας, οἶδε, ab εἶδω, *scio*.
Mutatur ei in οι.

δῶματα] τὸ δῶμα, *donum*. τὸ δῶμα, *domus*.

διδόναι] infin. præf. a δίδωμι, *do*.

τέκνοις] τὸ τέκνον, *proles, soboles*.

ὁ πατήρ] *pater*, τῷ πατέρος, quinta simpl. In quibus casibus subeat syncopen consule Institutiones.

ἐράνιος] ὁ καὶ ἡ. ὁ ἐρασὸς, *cælum*.

δώσει] fut. act. a δίδωμι, *do*.

πνεῦμα] τὸ, *spiritus*, a πνέω, πνεύσω, *spiro*, ut latinum *spiritus* a *spiro*. ὁ πνευματικὸς, *spiritualis*.

Τοιούτοις μὲν λόγοις καὶ τοιαύταις
ἐλπίσιν ἐπὶ προσευχὴν παρεκάλεσεν
ἡμεῖς

ἡμᾶς ὁ Ἰῆς ὁλων κύριος . ἡμᾶς δὲ πο-
 σήκει τῷ Θεῷ πειθομένους αἰεὶ ζῆν ἐν
 ὕμνοις καὶ προσευχαῖς , ἀκραιβέστερον δὲ
 τῷ Θεῷ λατρείας ἐχομένους , ἢ τὸ ἑαυτοῦ
 ψυχῆς . οὕτω γὰρ ἡμῖν ὑπάρξειε ζῆν
 αἰεὶ τῷ παρέπασιν ἀνθρώποις ζωὴν .
 ὅσις γὰρ εἰ προσεύχεται τῷ Θεῷ , εὐδὲ
 θείας ὁμιλίας ἀπολαύειν ἐπιθυμεῖ
 σιωπῶς , νεκρός ἐστι καὶ ἄψυχος , καὶ εἰ
 μετέχει τῷ φρονεῖν . αὐτὸ γὰρ τῷ μέ-
 γιστον ἀπρὸς ὅλης σημεῖον , τὸ μὴ ἐπί-
 σταθαι τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς , μηδὲ ἐραῖν
 προσευχῆς , μηδὲ θάνατον ἠγεῖσθαι ψυ-
 χῆς τὸ μὴ προσκυθεῖν τῷ Θεῷ .

Talibus sermonibus & ejusmodi
 spebus ad orationem cohortatus
 est nos universorum Dominus .
 Nos vero convenit Deo obtempe-
 rantes semper vivere in hymnis
 & orationibus , intensius Dei cul-
 tui adhærentes, quam propriæ ani-
 mæ. Sic enim nobis licuerit vivere
 semper competentem hominibus

vitam . Qui enim Deum non orat, neque divinæ conversationis perfrui concupiscit indefinenter, mortuus & exanimis (est) & non participat(π) sapere. Hoc enim ipsum maximum imprudentiæ signum est, nescire magnitudinem honoris, neque amare orationem, neque mortem putare animæ non adorare Deum .

Hujusmodi verbis tantarum rerum spe ostentanda universitatis Dominus ad precationem nos incitavit, quos dictis ejus audientes, nullum non tempus in eo collaudando orandoque consumere, nec tam impense vitam quam venerationem Numinis amare & curare convenit . Sic fiet, uti semper, quemadmodum nobilitate nostra dignum est, vivamus . Quisquis enim precibus ambire Deum cunctatur, neque sæpissime colloctionis ejus suavi-
vi-

vitatem expetit, is profecto mortuus & inanimus, & affecta mentis dicendus est, quoniam isthuc ipsum, ignorare scilicet honoris istius præcellentiam, neque ullum precationum sanctarum ardorem concipere, neque exitium animæ reputare Deo vota non facere, stoliditatis certissimum videtur indicium.

ἐλπίσι] ad verbum: *spebus*, quo nomine usus est latinus interpret Bibl. 2. lib. Mach. c. 7. ἡ ἐλπίς, *spes*.

παρεκάλεσεν] aorist. 1. a παρακαλέω, *adhortor, excito*, item, *consolior*, composit. a παρά & καλέω. Fut. καλήσω, vel καλέσω. ἡ παράκλησις, ἡ παρακλήσεως, *adhortatio, consolatio*. παράκλητος, *paracletus, consolator*.

τῷ ὅλῳ] ut τῷ ξύλῳ. τὸ ὅλον, *universum, summa rerum*. ὅλος, ὅλη, ὅλον, *totus*.

κύνειος] ut ὁ λόγος, κυριεύω, *domi-*

minor . ἡ κυριότης , *dominatio* . κυριακός , *dominicus* . σῶμα κυριακόν , *corpus dominicum* .

πειθομένους] partic. præf. temp. vocis & significationis mediæ , a πείθομαι , *pareo* , *obtempero* . πείθω , *persuadeo* . Fut. πείσω . Aor. I. ἔπεισα . Præt. πέπεικα , pass. πέπεισμαι . Præt. med. πέποιθα .

ἀκρίβειον] accipitur hic adverbialiter , alias nomen , ut *maius* , *minus* , apud Latinos , & est comparativi gradus . ὁ καὶ ἡ ἀκριβής , καὶ τὸ ἀκριβές , *accuratus* . ἀκριβέστερος , ἀκριβέστατος . ἡ ἀκρίβεια , *accuratio* , *diligentia* . ἀκριβῶς , *diligenter* , *accurate* . ἀκριβόω , *accura* , *accuratus sum* . Fut. ἀκριβώσω . Aor. I. ἠκρίβωσα , ut δηλώω .

ἔχομένους] partic. præf. temp. ab ἔχομαι , *habeo* , *possideo* . Hic idem est quod *hæreo* , *adhæresco* , *conjunctus sum* , Dicit enim D. Chryso-
sto-

stomus: *Cultui divino magis & tenacius adhaerendum esse, quam propriae animae*. ἐπεὶ ἐχόμενος ἢ χλαμύδος, *sequere prehensens, seu tenens chlamydem*. ἐχομένως, *proxime, contigue, deinceps*. ἢ ἐχομένης ἐλεύσομαι, *sequenti die veniam*. Regit genitivum.

ἡπάρξειε] *tertia persona sing. aoristi æolici ab ὑπάρχω, cujus variae significationes; significat enim sum, initium rei do, primus facio aut dico, ὑπάρχω ἀδικίας, apud Herodot. injuriam incipio*. Compos. ex ὑπὸ & ἄρχω, *incipio, quasi dicas, subincipio*. Aliquando usurpatur impersonaliter, ὑπάρχει, *licet, contingit*, ut & hic, ὑπάρξειε, *licuerit*.

ὅστις] *compos. ab ὅς & τίς. ὅστις, ἥτις, ὅτι*.

ἐπιθυμεῖ] *tertia pers. indicat. modi, sing. num. ἐπιθυμέω, desidero*.

dero. Fut. ἐπιθυμήσω . ἡ ἐπιθυμία , cupiditas, desiderium . ἐπιθυμητικός , desiderativus .

νεκρός] ut ὁ λόγος , *mortuus* . ἐκ τῶν νεκρῶν , *a mortuis* .

ἄψυχος] ὁ καὶ ἡ , *inanimatus* , quasi ἄνευ ψυχῆς , *sine anima* .

μετέχει] *tertia person. indic. modi a μετέχω , particeps sum* , compos. a μετ' & ἔχω . ἡ μετοχή , *participium , participatio* . Regit genitivum . μετέχει τῇ φρονεῖν , *particeps est prudentiæ* . Venit autem infinitivus ille a φρονέω , *sapio* . φρονήσω , vel φρονέσω . πεφρόνηκα , *pass.* πεφρόνημαι , (hinc τὸ φρόνημα , *prudentia*) πεφρόνησαι , (hinc ἡ φρόνησις , ἡ φρονήσεως , *prudentia*)

μέγιστον] *superl.* a μέγας , *μεγάλη* , μέγα , *magnus* .

ἄπροσύνης] ἡ ἀπροσύνη , *imprudentia , stultitia* . ὁ καὶ ἡ ἄπρων , *imprudens , stultus* , cui opponitur ,

εὐφρων , εὐφρονος , *prudens* . εὐφροσύ-
νη , *prudentia* . ἀφρονέω , *stultesco* .
εὐφρονέω , *prudens sum* .

σημεῖον] ut τὸ ξύλον , *signum* .
σημειόω , ut δηλώω , *signo* , *noto* . ση-
μειώσω . Aor. I. ἐσημείωσα .

ἐπίσασθαι] infinit. ab ἐπίσασμαι ,
scio , *cognosco* .

ἐρᾶν] infin. ab ἐράω , *amo* , de
quo supra .

ἡγείσθαι] infin. præf. ab ἡγέομαι ,
puto , de quo supra .

προσκυνεῖν] infin. præf. a προσ-
κυνέω , ut φιλέω , *adoro* . Fut. προσ-
κυνήσω . ἡ προσκύνησις , *adoratio* .
Regit dativum .

ὥσπερ γὰρ , οἶμαι , τὸ σῶμα τῷτο
τὸ ἡμέτερον , ψυχῆς μὴ παρέσης , νε-
κρόν ἐστι , καὶ δυσῶδες . οὕτω ψυχὴ μὴ
κινέσασα ἑαυτὴν εἰς προσευχὴν , νεκρά
ἐστι , καὶ ἀθλία , καὶ δυσώδης . ἀλλὰ μὴν
ὅτιγε θανάτῳ παντὸς πικρότερον ἡγεῖ-
σθαι

θαι προσήκει σερηθῆναι προσευχῆς ,
 διδάσκει καλῶς ἡμᾶς Δανιήλ ὁ μέ-
 γας προφήτης· μᾶλλον δ' ἐλόμενος ἀπο-
 θανεῖν, ἢ τρεῖς ἡμέρας μόνος σερ-
 θῆναι προσευχῆς. ὃ γὰρ ἀتبῆσαι τῷ προ-
 σέταξεν ὁ τῷ περσῶν βασιλεὺς , ἀλλὰ
 τρεῖς ἡμέρας μόνον σκοπόμενος εὐ-
 ρεῖν. ἄνευ γὰρ τῆς θείας ῥοπῆς οὐκ ἂν τι
 τῷ ἀγαθῶν εἰς τὰς ἡμέρας ἔλθοι
 ψυχάς . Θεὸς δὲ ῥοπήν σωφάπτεται
 τῷ πόνῳ ἡμῶν , καὶ τέτους ἐπιπαύει
 καλῶς , ἂν ἴδῃ προσευχὴν ἀγαπῶντας
 καὶ συνεχῶς τῷ Θεῷ δεομένους , καὶ πάντες
 ἐκείθεν τὰ ἀγαθὰ καταβήσεται προ-
 δοκῶντας .

Quemadmodum enim , puto ,
 corpus hoc nostrum , anima non
 præsente , mortuum est , & foeti-
 dum ; sic anima non movens seip-
 sam ad orationem , mortua est , &
 misera , & olida . Cæterum quod
 omni morte acerbius existimare ,
 conveniat privari oratione , docet
 pul-

pulchre nos Daniel magnus Propheta, magis eligens mori, quam tres dies solos oratione privari. Non enim impium esse huic mandavit Persarum Rex, sed tres dies solum volens invenire. Sine enim divina inclinatione nihil bonorum in nostras venerit animas. Dei vero inclinatio conjungitur cum laboribus nostris, & hos sublevat pulchrè, si viderit orationem diligentes, & assidue Deum precantes, & omnia inde bona descensura expectantes.

Sane sicut corpus hoc nostrum discessu animi factò, omni sensu orbatum cum intolerabili odoris foeditate jacet: similiter anima, si semetipsa ad orandum non exsuscitet, ærumnosa, mortua, foetida reperitur. Cæterum quovis genere necis amarius interpretari oportere interdictum precatationis, magnus ille

*ille vates Daniel pulchre docuit ,
dum interfici maluit , quam non plus
triduum orandi potestate spoliari .
Non enim hunc nefarium aliquid
designare Persarum Rex jubebat ,
sed tres tantummodo dies invenire
nitebatur , quibus nihil nisi ab se
uno quisquam petere attentaret .
Certe absque Dei erga nos inclina-
tione nulla pars boni cujuscumque ad
animos nostros perventura est , quæ
in laboribus opitulata nobis , eos
superatos , faciles reddit , si pre-
cum studiosos , Deumque votis assidue
fatigantes , indeque bona omnia
delapsura confidentes invenerit .*

*οἶμαι] puto , arbitror , contra-
ctum ex οἶομαι . Fut. med. οἴσομαι .*

*ψυχῆς μὴ παρῆστος] gen. absolu-
tus . Anima non præsente . παρῶν ,
παρόντος , præsens , παρῆστα , παρόν ,
α παρείμι , adsum .*

*δυσῶδες] neut. ὁ καὶ ἡ δυσώδης ,
oli-*

olidus, fœtidus, primæ contract.
δυσωδία, fœtor. ὁ καὶ ἡ εὐωδὴς, καὶ τὸ
 εὐωδες, *gratum halans odorem*. ἡ
 εὐωδία, *gratus odor*. εὐοδμος, seu
 εὐοσμος, *bene olens*. εὐοδμία & εὐοσ-
 μία, *gratus odor*. ὀέω, *oleo*.

κινέσθαι] partic. præsens a κινέω,
 ut φιλέω, *moveo*. κινήσω. κέκίνηκα.
 ἡ κίνησις, *motio*. κινητικὸς, *motivus*.
 κινητὸς, *mobilis*. εὐκίνητος, *facile mo-*
bilis. ἀκίνητος, *immobilis*.

ἀθλία] ὁ ἀθλιος, *miser*. ἡ ἀθλία,
misera. ἀθλίως, *misere*. ἡ ἀθλιότης,
miseria.

ἀλλὰ μὲν] *at vero, atqui*.

πικρότερον] compar. gradus. ὁ
 πικρὸς, *amarus*, ἡ πικρά, τὸ πικρὸν.
 ἡ πικρότης, *amarities*. πικρῶς, *acer-*
bè. πικραίνω & πικρώω, *amarum*
reddo.

σερηθῆναι] aor. i. pass. infin. mo-
 di a σερέομαι, *privo*. Act. σερέω,
privo. σερήσω. ἐσέρισα. ἐσέρηκα.

ἐσέρημαι, ἐσέρησαι, (hinc σέρησις, *privatio*) ἐσέρηται. Aor. I. pass. ἐσέρηθην. Fut. I. σερηθήσομαι, Aor. I. infin. σερηθῆναι, ut τυφθῆναι. Regit genitivum,

ἐλόμενος] aorist. 2. particip. verbi medii ab αἰρέω, seu αἰρέομαι, *eligo*. Aorist. 2. activ. εἶλον, quasi ab εἶλω, & augetur per ει. Aor. 2. med. εἰλόμην, Aorist. 2. partic. ἐλόμενος, ἐλομένη, ἐλόμενον.

ἀποθανεῖν] aor. 2. infin. ab ἀποθνήσκω, *morior*, compos. ex ἀπό & θνήσκω, *morior*. Aor. 2. ἔθανον.

τρῆς] plur. num. accus. Neutrum τρία.

ἡμέρας] ἡ ἡμέρα, *dies*. ἡμέριος, ἡμερινός, *diurnus*.

μόνας] ὁ μόνος, *solus*, μόνη, μόνον. ἡ μονάς, μονάδος, *unitas*.

ἀσεβῆσαι] aorist. I. infin. ut φελλῆσαι, ab ἀσεβέω, *impius sum*.

προσέταξεν] aor. I. act. a προστάτ-

τάττω, *mando*, quartæ conjug. baryton. ex πρὸς & τάττω, *ordino*.
 Fut. προσάξω. Aor. 1. προσέταξα.
 Aor. 2. προσέταγον. Præter. perf.
 προσέταχα, pass. προσέταγμαι. Hinc
 πρόσταγμα, *madatum, jussus, imperium*. ἡ πρόσταξις, *idem*. προσταττικός, *imperativus*.

περσῶν] gen. plur. primæ simp.
 ὁ πέρσης, *Persa*. Vocat. ὦ πέρσα.

βασιλεὺς] *rex*. ἡ βασιλεία, *regnum*. ἡ βασίλεια, *regina*. βασίλισσα, *idem*. βασιλικός, *regalis*.
 βασιλεύω, *regno*.

σκοπόμενος] partic. præf. ver. medi, a σκοπέω, *considero, circumspicio*. σκοπήσω. ἐσκόπησα, primæ circumflex. Hinc illa Latinis usitata, *scopus & Episcopus*, ab ἐπισκοπέω, *inspicio*.

εὐρεῖν] aor. 2. infin. ab εὕρισκω, *invenio*.

ἐσέρημαι, ἐσέρησαι, (hinc σέρησις, *privatio*) ἐσέρηται. Aor. 1. pass. ἐσέρηθην. Fut. 1. σερηθήσομαι. Aor. 1. infin. σερηθῆναι, ut τυφθῆναι. Regit genitivum,

ἐλόμενος] aorist. 2. particip. verbi medii ab αἰρέω, seu αἰρέομαι, *eligo*. Aorist. 2. activ. εἶλον, quasi ab εἶλω, & augetur per ει. Aor. 2. med. εἰλόμην. Aorist. 2. partic. ἐλόμενος, ἐλομένη, ἐλόμενον.

ἀποθανεῖν] aor. 2. infin. ab ἀποθνήσκω, *morior*, compos. ex ἀπό & θνήσκω, *morior*. Aor. 2. ἔθανον.

τρεις] plur. num. accus. Neutrum τρία.

ἡμέρας] ἡ ἡμέρα, *dies*. ἡμέριος, ἡμερινός, *diurnus*.

μόνας] ὁ μόνος, *solus*, μόνη, μόνον. ἡ μονάς, μονάδος, *unitas*.

ἀσεβῆσαι] aorist. 1. infin. ut φελλῆσαι, ab ἀσεβέω, *impius sum*.

προσέτιξεν] aor. 1. act. a προσ-

τάτ-

τάττω, *mando*, quartæ conjug. baryton. ex πρὸς & τάττω, *ordino*. Fut. προσάξω. Aor. 1. προσέταξα. Aor. 2. προσέταγον. Præter. perf. προσέταχα, pass. προσέταγμαι. Hinc πρόσταγμα, *mandatum, jussus, imperium*. ἡ πρόσταξις, idem. προσταττικός, *imperativus*.

περσῶν] gen. plur. primæ simp. ὁ πέρσης, *Persa*. Vocat. ὦ πέρσα, βασιλεὺς] *rex*. ἡ βασιλεία, *regnum*. ἡ βασίλεια, *regina*. βασίλισσα, idem. βασιλικός, *regalis*. βασιλεύω, *regno*.

σκοπόμενος] partic. præf. ver. medii, a σκοπέω, *considero, circumspicio*. σκοπήσω. ἐσκόπησα, primæ circumflex. Hinc illa Latinis usitata, *scopus & Episcopus*, ab ἐπισκοπέω, *inspicio*.

εὐρεῖν] aor. 2. infin. ab εὕρισκω, *invenio*.

ἀνευ] adverb. *sine*, *absque*. Regit genitivum.

ρόπη] ἡ ρόπη, ut ἡ τιμή, *momentum*, *pondus*, *inclinatio*, a ῥέπω, *serpo*, primæ conjug. baryt. Præterit. med. ἔρρωπα. Hinc venit ρόπη, quod proprie de inclinatione lancis dicitur, & postea per metaphoram ad alia quoque transfertur.

ἔλθοι] optat. modi, aor. I. ἔλθοιμι, ἔλθοις, ἔλθοι, ab ἔρχομαι, *venio*, quod sua tempora sumit ab ἐλεύθω.

συνεπάπτεται] compos. a σύν & ἐπὶ & ἄπτομαι, de quo verbo superius. Jungitur cum genitivo, quia est verbum tactus: quasi dicat D. Chrysoft. *Dei propensio & benevolentia in nos simul nobiscum labores contingit, & quodammodo contrectat.*

πόνων] genit. plur. ὁ πόνος, *labor*.

bor . πονέω , ut φιλέω , *laboro* . φιλό-
 πονος , *amans laboris* . μισόπονος ,
osor laboris .

ἐπικεφίζει] præf. temp. indic.
 modi ab ἐπικεφίζω , *allevo* , *pondus*
minuo , compos. ex ἐπὶ & κεφίζω ,
levo . ὁ κῆφος , *levis* . ἡ κεφότης , *le-*
vitās .

ἴδῃ] aor. secundus act. conjuncti
 modi , ab εἶδω , *video* . Aor. 2. εἶδον
 vel ἴδον . Conjunct. εἰάν ἴδω , ἴδῃς ,
 ἴδῃ .

ἀγαπῶντας] partic. ab ἀγαπάω ,
amo , ut τιμάω . Futur. ἀγαπήσω .
 Aor. 1. ἠγάπησα . ἡ ἀγάπη , *chari-*
tas . ἀγαπητὸς , *amabilis* . Construi-
 tur cum accusativo .

δεομένους] particip. præf. a δέομαι ,
rogo , *oro* , deponens . Futur. med.
 δεήσομαι . Regit genitivum . ἡ δέη-
 σις , *precatio* .

ἐκεῖθεν] adverb. a loco , *inde* ,
illinc .

καταβήσεται] fut. i. verbi medi-
dii, ut τύψεται, a καταβαίνω, *de-*
scendo, ex κατὰ & βαίνω, de quo
jam supra, & in Grammat.

προσδοκῶντας] particip. praes. a
προσδοκάω, *exspecto*, ut τιμάω.
Futur. προσδοκήσω. ἢ προσδέκησις,
exspectatio.

ὅτ' ἂν ἔν' ἴδω τινὰ μὴ φιλεῖντα προ-
σευχὴν, μηδὲ θερμὸν ἔρωτα ταύτης.
ἔχοντα καὶ σφοδρὸν, ἥδη μοι ἔπος δῆλός
ἔστιν ὡς ἐδὲν γενναῖον ἐν τῇ ψυχῇ κέκ-
ηται. ὅτ' ἂν δὲ ἴδω τινὰ τὸ τῷ Θεῷ
λαβείας ἀπορέως ἐχόμενον, καὶ τὸ
μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς ἐν ταῖς
μεγίσταις ἀριθμῶντα ζημίαις, τεκμαί-
ρομαι πὺν τοιοῦτον πάσις ἀρετῆς ἀσκη-
τῶν εἶναι βέβαιον, καὶ τῷ Θεῷ ναόν.

Quando igitur videro aliquem
non amantem orationem, neque
calidum amorem hujus habentem
& vehementem, jam mihi talis
ma-

manifestus est, quod nihil generosum in anima possideat. Quando vero videro aliquem Dei servitio insatiabiliter adhaerentem, & non assidue orare in maximis numerantem poenis, conjicio talem omnis virtutis exercitorem esse stabilem, & Dei templum.

Quamobrem si quempiam eximia & ardenti precationis cupiditate nequaquam efferrī, & ab ea alienum cernam, in hujus pectore nihil esse generosum autumo. Rursus quem insatiabiliter mundi fabricatorem ac praesidem precibus venerantem, easque sine intermissione non fundere in gravissimis poenis habentem animadverto, hunc constantem virtutum satellitem, ac Dei templum esse, conjecturam facio.

φιλέω] particip. praes. temp. a
 φιλέω, amo, Regit accusativum.

Dep

Θερμὸν] ut τὸν λόγον. ὁ Θερμὸς ,
 ἡ Θερμὴ , τὸ Θερμὸν, *calidus* . ἡ Θερ-
 μότης, ἡ Θερμότητος, *calor, caliditas*.
 Θερμαίνω, *calefacio*, quintæ conjug.

ἔρωτα] accus. quintæ simp. ὁ ἔρως,
 ἀπὸ τῷ ἔρωτος .

σφοδρὸν] ὁ σφοδρὸς , ἡ σφοδρά , τὸ
 σφοδρὸν, *vehemens* . ἡ σφοδρότης, *ve-*
hementia . σφόδρα, *valde*, *vehe-*
menti .

ὁ δῆλος] *manifestus*, ἡ δῆλη, τὸ
 δῆλον, ἀ δηλόω, *manifesto* . ἡ δῆλω-
 σις, *manifestatio* .

ἔδὲν] neutrum. ἔδεις, *nullus*,
 ἔδεμία, ἔδεν .

γενναῖον] ὁ γενναῖος, *generosus* .
 ἡ γενναιότης, *generositas* .

κέκπται] tertia person. præter.
 perf. ἀ κτάομαι, *possideo* . Fut. med.
 κήσομαι . Præter. perf. κέκπται, &
 aliquando ἔκπται, unde τὸ κτῆμα,
possessio seu *res possessa* . ἡ κτῆσις,
possessio .

ἀπο-

ἀκορέτως] *insatiabiliter*, adverb.
 Verbum est, κορέω, *satio*. Futur.
 κορέσω & κορήσω. Hinc κόρος, *sati-*
tietas. κόρος πάντων, *omnium re-*
rum est satietas. κορετός, *satiabi-*
lis. ἀκορέτος, *insatiabilis*, & ad-

ἀριθμῶντα] *partic. præf. temp.*
 ab ἀριθμέω, *numero*. ἀειθμήσω.
 ἡρίθμηκα. ὁ ἀειθμός, *numerus*. ἀειθ-
 μητικός, *arithmeticus*. ἀειθμητική,
arithmetica, ars numerandi. κατα-
 ειθμέω, *numero, recenseo*. ἀρίθμη-
 σις, *numeratio*. καταρίθμησις, *enu-*
meratio.

τεκμαίρομαι] *conjicio, prædico,*
denuncio, conjecturam capio. Idem,
 τεκμαίρω. τὸ τεκμήριον, *signum, in-*
dicium, argumentum.

ἀσκητῶν] ὁ ἀσκητής, *exercitator,*
primæ simpl. ab ἀσκέω, *exerceo*.
 ἀσκέομαι, *exerceor*. ἀσκήσω. ἥσκη-
 σα. ἥσκηκα. ἥσκημαι, ἥσκησαι, (hinc
 ἡ ἀσ-

ἡ ἀσκησις.) ἡσκηται. (Hinc ἀσκητὴς, ἀσκήζια, *ascetria, monialis.*) ἀσκητικός, *exercitatorius* . ἀσκητήριον, *domus ubi Ascetæ habitant*, quasi *dicas, exercitatorium* .

Βέβαιον] ὁ βέβαιος, *stabilis*, ἡ βεβαία, τὸ βέβαιον. βεβαιόω, ut δηλόω, *stabilio* . ἡ βεβαίωσις, *stabilimentum, confirmatio* . ἡ βεβαιότης, *stabilitas, firmitas, item constantia* .

ναὸν] ut τὸν λόγον . ὁ ναὸς, *templum* . Attice νεώς .

Εἰ γὰρ σολισμὸς ἀνδρὸς, καὶ βῆμα ποδὸς, καὶ γέλως ὀδόντων ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτῶ, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα, πολλῶ μᾶλλον εὐχὴ καὶ λαβραία Θεῶ, σημεῖόν ἐστι δικαιοσύνης ἀπάσης, σολή τις ἔσα πνευματικὴ καὶ θεία, πολλὴν εὐμορφίαν καὶ κάλλος παρέχουσα ταῖς ἡμετέραις ὁανοίαις, τὸν ἐκάστη ρυθμίζουσα βίον, καὶ ἑῶσα φαῦλον καὶ δέν, καὶ ἀποποντὴν ὁανοίας κρατεῖν, αἰδεῖται

θαι πείθεσα τὸν Θεόν, καὶ τὴν παρ' αὐ-
 τῷ τιμὴν, πᾶσαν τῷ πονηρῷ γοντείαν
 ἀποπέμπεθαι παιδεύουσα, τὰς αἰχρὰς
 καὶ ἀτόπας ἐξελαύνουσα λογισμούς, ἐν
 ὑπεροφίᾳ τῆς ἡδονῆς καθιστῶσα τὴν
 ἐκάστη ψυχὴν. αὕτη γὰρ ἡ ὑπερηφανία
 μόνη πρέπει τοῖς ἡριστὸν σεβομένοις,
 τὸ μηδενὶ δελεῦν αἰχρῶ, ἀλλὰ τρεῖν
 ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν ψυχὴν, καὶ βίῳ κεκα-
 θαρμένῳ. ὅτι μὲν ἐν παντελῶς ἀμή-
 χανον ἀνευ προσευχῆς ἀρετῇ συζῆν, καὶ
 μὴ ταύτης, πορεύεσθαι τὸν βίον, οἶμαι
 δῆλον ἅπασιν εἶναι.

Si enim vestis viri, & gressus
 pedis, & risus dentium, nunciat
 quæ illius secundum sapientem
 Salomonem, multo magis oratio
 & cultus Dei signum est justitiæ
 omnis, vestis quædam existens spi-
 ritualis & divina, multam venu-
 statem & pulchritudinem præbens
 nostris mentibus, uniuscujusque
 conformans vitam, non sinens vi-
 tam

tam nihili, & absurdam occupare animam, revereri persuadens Deum, & qui ab ipso honorem; omnem mali incantationem ablegare docens, turpes & absurdas expellens cogitationes, in contemptu voluptatis constituens, uniuscujusque animum. Hæc enim superbia sola competit Christum colentibus, nulli servire turpi, sed servare in libertate animam, & vita mundata. Quod igitur omnino impossibile (sit) sine oratione virtuti convivere, & cum hac pertransire vitam, puto clarum omnibus esse.

Nam si vestitus hominis, & pedum incessus, & risus dentium, annunciant de eo, ut verbum Salomonis est, longe magis oratio, cultusque rerum omnium dominatori exhibitus, omnis justitiæ monumentum, spiritualisque & divina quæ-

*quædam stola erit, multa elegantiæ & pulchritudine mentes humanas cohonestans, vitam & mores uniuscujusque concinnans: nec perversum aut absurdum aliquid animis imperitare permittens; Deum revereri, honoremque ab eo profectum magni pendere suadens; quas-
cumque maligni præstigias aver-
sari docens; turpes & ineptas cogitationes effugans, singulorumque mentes ad voluptatis despicientiam inducens. Sola enim hæc superbia Christianos decet, nulli subiectum esse turpitudini, sed mentem retinere liberam & labis immunem. Ergo citra orationis adminiculum ex virtute ætatem degere, eaque comite vivendi spatia emetiri penitus posse neminem, satis liquere opinor.*

στολισμός] ὁ vestis, vestimentum,
α στολίζω, induo, vestio . τὸ στολισμα,

vestimentum . ὁ στολιστής, *vestiarius*,
qui stolas & alias vestes conficit .

ἄνδρὸς] ὁ ἀνὴρ, *vir*, ἀνέρος, ἀν-
 δρός . ἀνδρώδης, *virilis*, *magnanī-*
mus . ὁ ἀνδροφόνος, *homicida* . ἡ ἀν-
 δροφονία, *homicidium* . ἡ ἀνδρεία,
fortitudo . ἀνδρείως, ἀνδρικῶς, *vi-*
riliter . ἀνδρίζομαι, *virilem æta-*
tem ingredior, *vir fio* .

βῆμα] τὸ, τῷ βήματος, *hic signi-*
ficat gressum, incessum . βαίνω,
vado .

γέλως] ὁ, τῷ γέλωτος, *risus*, &
 τῷ γέλω, *per quartam simplic.* γε-
 λάω, *rideo*, *secundæ contract.* γε-
 λωτοποιός, *artifex risus* . γελοῖος,
ridiculus .

ὀδόντων] ὁ ὀδὺς, *dens* .

ἀναγγέλλει] *tertia persona sing.*
num. ab ἀναγγέλλω, *annuntio*,
compos. ex ἀνά & ἀγγέλλω, *de*
quo supra .

σοφὸν] ὁ σοφός, *sapiens* . ἡ σοφία,
sa-

sapientia. ἡ φιλοσοφία, *studium sapientiae*. φιλοσοφέω, *sapientie studeo*.

Σολομῶντα] ut ξενοφῶντα. ὁ Σολομῶν, *Salomon*.

σολή τις] *accentus erectus in priorē dictione ob sequentem encliticam*. ἡ σολή, ἡ σολῆς, *stola, vestis*.

εὐμορφίαν] ἡ εὐμορφία, *venustas*. ὁ καὶ ἡ εὐμορφος, *venustus*. Opposita sunt, ἀμορφία, *turpitude*, & ἀμορφος, *turpis*. μορφή, *forma, species*. μορφόω, *formo, figuro*.

κάλλος] τὸ, τῷ κάλλεος, *pulchritudo*, primæ contract.

ῥυθμίζεσθαι] *particip. præf. temp. a ῥυθμίζω, ad numeros aptos redigo, hic compono, conformo, effingo*. ὁ ῥυθμός, *rhythmus, concinnitas*. ῥυθμικός, *rhythmicus*.

εἶωθα] *particip. præf. temp. ab εἶω, sino, ut τιμάω. Futur. εἶσω. Imperf. εἶαον, εἶων, sinebam, augetur enim per ει*.

φαῦλον] ὁ φαῦλος, *nauci*, *nihil*.
 ἄνθρωπος φαῦλός, *homo nullius mo-*
menti. ἡ φαυλότης, *vilitas*. ἄτοπος,
 ὁ καὶ ἡ, *absurdus*, τὸ ἄτοπον.

αἰδεῖσθαι] *infin. præs. temp.*
 ab αἰδέομαι, *revereor*. *Futur. med.*
 αἰδήσομαι, & αἰδέσομαι. ὁ καὶ ἡ αἰδέ-
 σιμος, *reverendus*.

πείθεσθαι] *particip. præs. temp.*
 a πείθω, *persuadeo*, *tertiæ conjug.*
baryt. de quo supra.

γουτεῖαν] ἡ γουτεῖα, *incantatio*,
fascinatio. ὁ γοήτης, *impostor*, *ma-*
gus. γουτεύω, *incanto*.

ἀποπέμπεσθαι] *infin. præs. ab*
 ἀποπέμπομαι, seu ἀποπέμπω, *ab-*
lego, *dimitto abs me*. *Componitur*
ex ἀπὸ & πέμπω, mitto, *primæ*
conjug. baryt. Futur. πέμψω, ἀπο-
πέμψω. Præter. med. πέπομπα.
Hinc πομπή, pompa, & ὁ πομπὸς,
qui aliquem deducit.

παιδεύεσθαι] *particip. præs. temp.*

a παι-

α παιδεύω, *sextæ baryt.* παιδεύσω .
ἐπαίδευσα. ὁ καὶ ἡ ἐυπαίδευτος, *doctus*.
ὁ καὶ ἡ ἀπαίδευτος, *indoctus* .

αἰχρὲς] ὁ αἰχρὲς, *turpis* . Com-
par. αἰχρίων . Superlat. αἰχρισος .

ἐξελαύνω] partic. præf. temp.
ab ἐξελαύνω, *ejicio*, *extermino*,
compos. ex præposit. ἐξ, & ἐλαύ-
νω, *agito*, *pello*, quod sua tempo-
ra sumit ab ἐλάω . Futur. ἐλάσω .
Aor. I. ἤλασα .

λογισμὲς] ὁ λογισμὸς, *cogitatio*,
α λογίζομαι, *cogito*, *ratiocinor* .
Præterit. perf. λελόγισμαι, λελό-
γισαι, λελόγισαι . ὁ λογιστὴς, *ratio-
cinator* . λογιστικὸς, *ratiocinalis* .

ὑπεροψία] dativus secundæ sim-
plic. ἡ ὑπεροψία, *superbia*, *contem-
ptus*, *despicientia*, ab ὑπερόπτομαι,
contemno, *despicio*, ad verbum: *su-
pervideo* .

ἡδονῆς] ἡ ἡδονὴς *voluptas*. τὸ ἡδός,
idem, apud Poetas. ἡδομαι, *delector*.

καθισῶσα] particip. præf. a καθισάω, *constituo*, idem enim significat quod καθίστημι.

ὑπερηφανία] *superbia*, secundæ simpl. ὑπερηφάνεια, idem. ὑπερήφανος, ὁ καὶ ἡ, *superbus*. ὑπερηφάνως, *superbe*. ὑπερηφανέω, *despicio*, *sperno*.

σεβομένοις] particip. præf. verbi medii, a σέβομαι, *colo*. Activum σέβω, nec conjugatur ultra imperfectum.

δουλεύειν] *servire*, infinit. a δουλεύω, *servio*, sextæ baryt. ὁ δούλος, *servus*. ἡ δούλη, *serva*. δουλεία, *servitus*.

πρεῖν] infin. præfens a πρέω, *servo*. Fut. πρήσω. ἐπύρησα. τεπύρηκα. συωπρέω, *conservo*, primæ conjug. circumflexorum.

ἐλευθερία] ἡ ἐλευθερία, *libertas*. ὁ ἐλεύθερος καὶ ἐλευθέριος, *liber*. ἐλευθερόω, *libero*.

κεκαθαρμένῳ] dat. particip. præter.temp. pass. a καθαίρω, *mundo*, *purgo*. καθαίρομαι, *mundor*. Fut. καθαρώ. Præt. act. κεκάθαρκα, pass. κεκάθαρμαι. Partic. perf. κεκαθαρμένος, *purgatus*, *mundatus*.

παντελῶς] adverb. *omnino*, *perfecte*.

πορεύεσθαι] infin. præsens a πορεύομαι, *vado*. Futur. πορεύσομαι. Aor. I. ἐπορεύθην, *ivi*.

Πῶς ὃ ἂν τις ἀρετῇ ἀσκήσειε, μὴ
 προσιών κῆ προσίπτων συνεχῶ. ταύτης
 χορηγῶ κῆ δὸτῃ; πῶς ὃ ἂν τις
 ἐπιθυμήσειεν εἶναι σώφρων καὶ δίκαιο,
 μὴ ὁμιλῶν ἡδέως ταῦτα τε κῆ
 πλείω τέτων ὁπαιτῶντι παρ' ἡμῶν; βέ-
 λομαι δὲ ἐπιδείξαι διὰ βραχέων, ὅτι
 καὶ ἁμαρτημάτων γέμοντας αἱ προσευ-
 χαὶ λάβωσιν ἡμᾶς. Ταχέως ὁποκαθάρ-
 ρουσι. καὶ τοι τί μείζον γένοιτ' ἂν προ-
 σευχῆς, ἢ θειότερον, ὅτ' ἂν ἀλεξιφάρ-
 μα-

μακρον φανῆτι ἔσα τοῖς τὰς ψυχὰς νο-
σῶσι;

Quomodo enim quis virtutem exercuerit, non accedens, & accedens indefinenter hujus largitori & datori? Quomodo vero quis cupiverit esse temperans & justus, non conversans suaviter ei, qui hæc & plura horum flagitat a nobis? Volo autem ostendere paucis, quod etiamsi peccatorum repletos orationes nos deprehenderint, cito mudent. Atqui quid majus sit oratione vel divinius, quando medicamentum quoddam videtur existens animis ægrotantibus?

*Quo enim pacto virtutem exercuerit, qui ad subministratorem ac largitorem ejus creberrime non adit, neque in genua coram eo pro-
volvitur? Cur temperans & justus esse desideret, qui cum eo, a quo & hæc & plura a nobis postulantur,*

non

non libenter agit? Complacitum, porro est, breviter ostendere, tantam inesse in oratione efficacitatem, ut quanquam nos sceleribus cooperatos acceperit, confestim perpurget. Quid, obsecro, majus aut divinius oratione statuemus, si eam adversus animorum morbos salutiferam esse medicinam patuerit?

πῶς] *quomodo?* hic usurpatur interrogative; alias infinitum est & encliticum.

ἀσκήσειεν] *tertia persona aoristi æolici ab ἀσκέω, exerceo, de quo supra.*

προσιὼν] *partic. a πρόσειμι, accedo.*

προσπίπτων] *particip. præsen. a προσίπτω, accido, advolvor, compos. ex præpos. πρὸς & πίπτω, cado. Fut. πτώσω. Construitur cum dativo. ἢ πτώσις, casus. ἢ ἀντίπτωσις, casuum permutatio.*

χορηγῶ] ὁ χορηγός, proprie *dux*
 & *magister chori*, *choragus*, *qui*
chorum ducit. Item, qui orna-
 menta sacris choreis necessaria suis
 sumtibus præbet, & generationi,
 quivis suppeditator & subministra-
 tor; ita ut χορηγός idem sit quod
 ὁ δοτῆρ, *dator*, τῷ δοτῆρος, α δίδου-
 μι, *do*. Perf. pass. δέδομαι, δέδο-
 σαι, δέδοται. Hinc δοτῆρ. χορηγέω,
 ut φιλέω, *chorum duco*, item, *sub-*
ministro, *suppedito*.

ἐπιθυμήσειν] aor. æolicus ab
 ἐπιθυμέω, *desidero*.

ὁμιλῶν] partic. præf. ab ὁμιλέω,
 de quo prius.

ἡδέως] adverb. *suaaviter*. ὁ ἡδὺς,
suaavis, ἡδεῖα, ἡδὺ. ἡδομαι, *delector*.

πλείω] plur. num. gen. neutr.
 τὰ πλείονα, πλείοα, πλείω, singul.
 πλεῖον. Et est comparat. gradus,
 ὁ πολὺς, τὸ πολὺ. Compar. ὁ πλείων,
 τῷ πλείονος. Superlat. πλεῖστος, τὸ
 πλεῖστον. ἀπαι-

ἀπαιτῶντι] partic. præf. ab ἀπαι-
τέω, *deposco*, *efflagito*, compos.
ex ἀπό & αἰτέω, de quo supra.

βέλομαι] *volo*, verbum depo-
nens. Futur. med. βελήσομαι. Aor. 1.
pass. ἐβλήθην, *volui*.

ἐπιδείξαι] aor. 1. infin. ab ἐπι-
δείκνυμι, *ostendo*, compos. ab ἐπὶ
& δείκνυμι.

διὰ βραχείων] *paucis*, *breviter*.
ὁ βραχύς, τῆ βραχείος, *brevis*, ἡ
βραχεῖα, τὸ βραχύ.

κἂν] pro καὶ εἰ, *etiamsi*.

ἀμαρτημάτων] genit. plur. quin-
tæ simpl. τὸ ἀμάρτημα, *peccatum*, ab
ἀμαρτάνω, *pecco*. ἀμαρτήσω. ἡ ἀμαρ-
τία, *peccatum*. ὁ ἀμαρτωλός, *pec-
cator*.

γέμοντας] partic. præsens a γέ-
μω, *plenus sum*, *redundo*. Regit
genitivum, quippe verbum im-
plendi.

λάβωσι] tertia persona aorist. 2.
con-

conjunct. mod. plur. num. a λαμβάνω, *accipio*. Aorist. 2. ἔλαβον. Aor. 2. conjunct. εἰάν λάβω.

ἀποκαθαίρει] *tertia pers. plur. num. indic. modi*, ab ἀποκαθαίρω, *mundo, expurgo*, compos. ex ἀπό & καθαίρω, *purgo, mundo*.

γένοιτ' ἂν] *fuerit*, aor. 2. optativ. modi, γενοίμην, γένοιθ, γένοιτο, a γίνομαι, seu γίγνομαι.

ἀλεξιφάρμακον] *ut τὸ ξύλον, remedium adversus pharmacum seu venenum, amuletum*, compos. a verbo ἀλέξω seu ἀλεξέω, *arceo, depello, propulso*, item *auxilior*, & a nomine φάρμακον. ὁ κὴ ἡ ἀλεξίκακος, *depulsor mali vel malorum*. ἡ ἀλεξικακία, *malorum depulsio*.

φανῇ] *conjunct. modi, pass. aorist. 2.* a φαίνω, de quo jam superius. εἰάν φανῶ, φανῆς, φανῇ.

νοσῶσι] *dat. plural. partic. praes. temp.* a νοσέω, *agroto*. νοσήσω.

par-

Partic. ὁ νοσέων, τῷ νοσέοντος, νοσῶν-
τος . Dat. plur. τοῖς νοσέεσσι, νοσῶσι.

Οὐκ ἔν τρωῶτοι νινευῖται φαίνονται
διὰ προσευχῆς ἀναλυσάμενοι τὰς πολ-
λὰς πρὸς θεὸν ἁμαρτίας . ἅμα τε γὰρ
ἔλαβεν αὐτὸς ἡ προσευχή, καὶ δικαίως
ἐποίησε, καὶ πόλιν εἰδισμένην ἀκο-
λασία καὶ πονηρίᾳ καὶ παρανόμῳ βίῳ
συζῆν, ἐπανώρθωσεν ὁξέως, παλαιᾶς
συνηθείας μεῖζον ἰχύσασα, τῇδ' ἐρα-
νίων νόμων πλήρη πεποιηκυῖα τὴν πό-
λιν, συνεφελκομένη μεθ' ἑαυτῆς καὶ
σωφροσύνην, καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ
αἰσχύνην, καὶ πόνοιαν πτωχῶν . ἔγὰρ
ἀνέχεται χωρὶς τέτων ἐνδαιτυῖσθαι
πτωχοῖς, ἀλλ' εἰς ἣν ἂν οἰκήσῃ διά-
νοιαν, πλήρη ποιεῖ δικαιοσύνης πά-
σης, παιδοξιβῆσα πρὸς ἀρετὴν, καὶ
κακίαν ἐξορίζουσα . καὶ δὴ καὶ τότε εἴ τις
εἰσῆλθεν εἰς νινευὴ τὴν πόλιν, καὶ πρό-
τερον αὐτὴν ἀκραιβῶς ἐπιστάμενος, ἐκ
ἧς ἐπέγνω τὴν πόλιν . οὕτως ἐξαίφ-

νης ἀπὸ τῆ φαυλοτέρᾳ βίᾳ πρὸς εὐσέ-
βειαν μετεπήδησεν .

Igitur primi Ninivitæ videntur per orationem solvisse multa contra Deum peccata . Simul enim cepit illos oratio , & justos fecit , & civitatem assuetam intemperantiæ , & malitiæ , & vitæ iniquæ convivere , correxit statim , veteri consuetudine plus potens , coelestium legum plenam faciens civitatem , trahens secum & temperantiam , & humanitatem , & mansuetudinem , & curam mendicorum : non enim sustinet sine istis conversari pauperibus , sed in quamcunque mentem venerit , eam plenam facit justitiæ omnis , instruens ad virtutem , & malitiam exterminans . Atqui & tunc si quis intrasset in Ninive civitatem , & prius ipsam accurate cognoscens , non agnovisset civitatem . Sic derepen-
te

te a via deteriore ad pietatem
transiit .

*Primum itaque Ninivitas com-
pluribus in Deum flagitiose ac sce-
lerate commissis , orationis benefi-
cio expiatis omnes norunt . Simul
quippe aditum ad eos obtinuit , &
justos dedit esse , & civitatem libi-
dini , improbitati , vitæ per effrena-
tam licentiam exigundæ assuefa-
ctam repente emendavit , & in-
veterata consuetudine potentior ,
præceptis cœlestibus eam implevit ,
secumque moderationem , humani-
tatem , mansuetudinem , sollicitam
mendicorum alendorum curam ad-
portavit . Haud enim absque his
virtutibus apud inopes habitare ,
sustinet ; verum quod pectus occu-
paverit , id omnis justitiæ compos
ac refertum præstat , pulsaque vi-
tiositate ad laudabiles actiones in-
format . Quod si quis etiam tum*

Niniven ingressus esset, qui eam antea explorare novisset, quoniam tam subito ab impuritate ad religionem transierat, amplius, credo, non agnovisset.

πρῶτοι] ὁ πρῶτος, *primus*, superlat. grad. πρωτεύω, *primus sum*. τὰ πρωτεῖα, *primæ*.

ἀναλυσάμενοι] aor. i. partic. ver. medii, ut τυφάμενοι, ab ἀναλύω, *dissolvo, resolvo*, ab ἀνὰ & λύω. λύσω, ἀναλύσω. ἔλυσα, ἀνέλυσα. λυσάμενος, ἀναλυσάμενος. ἡ λύσις, *solutio*. ἀνάλυσις, *resolutio*.

ἅμα τε] *simul*, adverb. cum dictione enclitica τε.

εἰθισμένην] partic. pass. præter. temp. ab ἐθίζω, *assuefacio*. Imperf. ἐθίζον, augetur enim per ει. ἐθίζομαι, *assuefio*. Partic. perf. εἰθισμένος, εἰθισμένη, εἰθισμένον. κατὰ τὸ εἰθισμένον, *more solito*.

ἀκολασίᾳ] dat. secundæ simpl. ἡ ἀκο-

ἡ ἀκολασία, *intemperantia*. ἀκόλα-
τος, *intemperans*, *incontinens*.

ἐπανώρθωσεν] aor. i. indic. mo-
di ab ἐπανορθόω, *corrigo*, ut δηλώω.
Fut. ἐπανορθώσω. Componitur ex
ἐπὶ, ἀνὰ & ὀρθόω. Imper. ἐπανώρ-
θουν, ἐπανώρθεν, & ἐπηνώρθεν.

ὀξείως] adverb. *statim*: alias,
acute. ὁ ὀξύς, *acutus*, ἡ ὀξεῖα, τὸ
ὀξύ, ὀξύνη, *acuo*.

παλαιᾶς] genit. secundæ simpl.
ὁ παλαιός, *antiquus*. ἡ παλαιά, τὸ
παλαιόν.

συνηθείας] gen. secundæ simpl.
ἡ συνηθία, *consuetudo*, *familiari-
tas*. ὁ καὶ ἡ συνηθής, *consuetus*, *fa-
miliaris*. συνηθως, *consuete*, *pro
more*, *familiariter*.

μείζον] *maius*, compar. grad. ὁ
μείγας, μείζων, τὸ μείζον, μέγισον.

ἰχύσασα] partic. aor. i. ab ἰχύω,
possum, *valeo*, sextæ baryt. Futur.
ἰχύσω. Aor. i. ἰχυσα. Aor. i. part.

ὁ ἰχύσας, ἡ ἰχύσασα. ἡ ἰχύς, τῆς ἰχύος, *robur, vis, potentia*. ἰχυρός, *robustus, potens*. ἰχυρῶς, *robuste, valide*. ἰχυρόω, *robustum facio, corroboro*.

πλήρη] accus. sing. ab ὁ καὶ ἡ πλήρης, *plenus*, τῆ καὶ τῇ πλήρεος, πλήρες, primæ declin. contract. Regit genit. Est enim nomen copiæ. πληρόω, *impleo*, ut δηλόω. ἡ πλήρωσις, *impletio*. τὸ πλήρωμα, *complementum*.

πεποιηκυῖα] particip. perf. act. ὁ πεποιηκώς, τῆ πεποιηκότος. ἡ πεποιηκυῖα, τῇ πεποιηκυῖας a ποιεῖω, *facio*.

συμφελκομένη] partic. præf. temp. a συμφέλλομαι, *attraho*, componitur ex præpos. σὺν & ἐπὶ, cujus tenuis mutatur in aspiratam, abjecto per apostrophum jota; & ἔλκω, seu ἔλκομαι, *traho*. Imperf. εἰλκον, augetur enim per ει.

μὲθ' ἑαυτῇ] *secum*, abjicitur α præ-

præpositionis $\mu\epsilon\tau\iota$, & τ mutatur in θ .

$\pi\tau\omega\chi\omega\tilde{\nu}$] \acute{o} $\pi\tau\omega\chi\acute{o}\varsigma$, mendicus. η $\pi\tau\omega\chi\epsilon\acute{\iota}\alpha$, mendicitas. $\tau\acute{o}$ $\pi\tau\omega\chi\epsilon\acute{\iota}\omicron\nu$, locus in quo mendici degunt & aluntur. $\pi\tau\omega\chi\omicron\delta\omicron\chi\epsilon\acute{\iota}\omicron\nu$, idem. $\pi\tau\omega\chi\epsilon\acute{\upsilon}\omega$, mendico.

$\acute{\alpha}\nu\acute{\epsilon}\chi\epsilon\tau\alpha\iota$] verb. med. præsent. temp. ab $\acute{\alpha}\nu\acute{\epsilon}\chi\omicron\mu\alpha\iota$, *suffero, tolero*. $\acute{\alpha}\nu\acute{\epsilon}\chi\epsilon$ $\kappa\upsilon$ $\acute{\alpha}\pi\acute{\epsilon}\chi\epsilon$, *sustine & abstine*. $\acute{\alpha}\nu\acute{\epsilon}\chi\omega$, idem. η $\acute{\alpha}\nu\omicron\chi\eta$, *tolerantia, patientia*, item *cessatio*. Hinc $\acute{\alpha}\nu\omicron\chi\alpha\tilde{\iota}$, *induciæ*.

$\acute{\epsilon}\nu\delta\iota\alpha\iota\tau\acute{\alpha}\delta\alpha\iota$] infin. præf. ut $\tau\epsilon\mu\acute{\alpha}\delta\alpha\iota$, ab $\acute{\epsilon}\nu\delta\iota\alpha\iota\tau\acute{\alpha}\omicron\mu\alpha\iota$, secundæ conjug. circumfl. *inhabito, conversor, vivere inter aliquos*, compos. ex $\acute{\epsilon}\nu$ & $\delta\iota\alpha\iota\tau\acute{\alpha}\omicron\mu\alpha\iota$, *vitam dego*, cujus plura significata, ut lexica ostendent. Regit hic dativum, vi præpositionis $\acute{\epsilon}\nu$, perinde enim est $\acute{\epsilon}\nu\delta\iota\alpha\iota\tau\acute{\alpha}\omicron\mu\alpha\iota$ $\pi\tau\omega\chi\omicron\iota\varsigma$, atque $\delta\iota\alpha\iota\tau\acute{\alpha}\omicron\mu\alpha\iota$ $\acute{\epsilon}\nu$ $\pi\tau\omega\chi\omicron\iota\varsigma$.

$\epsilon\iota\kappa\eta\sigma\eta$] aor. I. conjunct. modi
ab

ab οἰκέω, *habito*. οἰκήσω, ὤκησα.

Aor. 1. conjunct. εἰάν οἰκήσω, οἰκήσης, οἰκήσῃ.

ὁ οἶκος] *domus*. ἡ οἰκία, τὸ οἶκημα, *idem*. ὁ οἰκέτης, *famulus*.

παιδοτριβεῖν] particip. præf. a παιδοτριβέω, *instruo, erudio*. Fut. παιδοτριβήσω. Aor. 1. ἐπαιδοτρίβησα, nam composita a nominibus augentur in principio.

ἐξορίζεσθαι] particip. præf. ab ἐξορίζω, *extermio, ejicio*, componitur ab ἐξ & ὀρίζω, *finio, definitio, determino*. ὁ ὀρισμός, *finitio, definitio*. ὀρισμα, *idem*. ὀριστικός, *finitivus*. ὁ ὀριστής, *finitor, mensor*. ὁ ὀρίζων, τὸ ὀρίζοντος, *horizon, finitor, finiens*. ὁ ἐξορισμός, *expulsio, exterminatio*.

εἰσῆλθεν] aor. 2. act. ab εἰσέρχομαι, *ingredior*, ab εἰς & ἔρχομαι. Aor. 2. ἦλθον, εἰσῆλθον.

πρότερον] *prius*, hic ad verb. alias
no-

nomen, ὁ πρότερος, ἡ προτέρα, τὸ πρότερον, a præpos. πρὸ

ἐπισάμενος] partic. præf. temp. ab ἐπίσμαι, de quo in Grammat.

ἐπέγνω] tertia pers. aorist. 2. ab ἐπιγιγνώσκω, cognosco, quod sumit sua tempora a γνόω, a quo fit verbum in μι, γνῶμι, tertiæ conjug. verb. in μι. Aor. 2. ἔγνω, ἔγνως, ἔγνω. ἐπέγνω, ἐπέγνως, ἐπέγνω. ἡ γνῶσις, cognitio. γνωστός, cognitus, notus. ἄγνωστος, ignotus.

ἐξαίφνης] adverb. *derepente*.

φαυλοτέρα] ὁ φαῦλος, vilis, compar. ὁ φαυλότερος.

μετεπήδησεν] aor. 1. act. a μεταπηδάω, ex μᾶ δὲ πηδάω. Futur. πηδήσω. Aor. 1. ἐπήδησα, μετεπήδησα, secundæ conjugat. circumfl. τὸ πῆδημα, saltus, saltatio.

ὥσπερ δὲ γυνῆα πτωχὴν ῥάκια φέρσαν, μετὰ ταῦτά τις χρυσοῖς ἱματίοις

κεκοσμημένην ἰδὼν, ἐκ αὐτῆς ἐπιγνοίη τὸ
 γύναιον. οὕτως ὁ τὴν πόλιν ἐκείνην
 εἰδὼς πτωχεύσαν πρότερον, καὶ τῶν
 πνευματικῶν ἔρημον ἔσαν θησαυρῶν,
 ἠγνόησεν αὐτὴν ἢ τις εἴη πόλις, ἢν ποσῶτον
 ἰχυσεν εὐχὴ μεταβαλῶσα, καὶ τρόπον,
 καὶ βίον πρὸς ἀρετῇ ἐπαναγαγεῖν. καὶ
 γυνὴ δέ τις ἐν ἀκολασίᾳ καὶ πορνείᾳ
 πάντα βεβιωκυῖα τὸν χρόνον, ἅμα τε
 προσέπεσε πρὸς τὰς πόδας τῷ Χριστῷ, καὶ
 σωτηρίας ἔτυχεν. ὁ τοίνυν ἀποκαθαί-
 ρει μόνον ἀμαρτίας, ἀλλὰ καὶ κινδύνους
 ἀποκρέται μεγάλους. ὁ γέ τοι βασιλεὺς
 ὁμῶς τε καὶ φοροφῆτης ὁ θαυμάσιος Δα-
 υὶδς, τὰς πολλὰς καὶ χαλεπὰς πολέμους
 τῇ προσευχῇ διέφυγεν, τῷτο μόνον τὸ
 ὄπλον τῇ στρατιᾷ προβαλλόμενος, καὶ
 παρέχων τοῖς ἑαυτῷ στρατιώταις καθ'
 ἡσυχίαν καὶ ἄδειαν ἀπολαύειν τῆς νίκης.

Quemadmodum enim mulie-
 rem mendicam, centones feren-
 tem, post hac aliquis aureis vesti-
 mentis ornatam videns, non agno-
 sce-

sceret mulierculam; sic & civitatem illam videns mendicantem, prius, & spiritualium orbatam existentem thesaurorum, ignorasset, quænam (esset) illa civitas, quam tantum potuit oratio transmutare, & mores & vitam ad virtutem adducere. Et foemina quædam in intemperantia, & fornicatione, omne vivens tempus, simulatque accidit ad pedes Christi, etiam salutem obtinuit. Non solum autem purgat peccata, sed & pericula amovet magna; nam Rex simul & Propheta admirabilis David, multa & gravia bella oratione fugavit, hoc solum munimentum exercitui objiciens, & præbens suis militibus secundum quietem, & securitatem frui victoria.

Ut si prius mendicam & pannosam mulierculam, aureis postea vestibus indutam aspiceres, non agnosce-

sceres; eodem modo, si civitatem illam ante id temporis mendicitate jactatam, utpote spiritualibus gazis inopem, scivisses, ignorasses deinde quanam illa urbs quam tantopere immutare precatio, & ad virtutem de cætero consecrandam revocare potuisset. Fæmina item in lascivia, & stupris per omne tempus volutata, mox ut ad Christi pedes se abjecit, salutem est consecuta. Nec tamen solum peccatorum sordes eluunt preces, sed ingentia quoque pericula propulsant. Admirabilis quidem David, idem Rex, idem Propheta, atrocibus & formidolosis bellis hujus auxilio est liberatus, cum hæc sola arma copiis suis prætenderet, & militibus secure quiescentibus victoriæ fructum afferret.

γυναικα] accus. quintæ simpl. ἡ γυνή, ἡ γυναικός. γυναικεῖος, muliebris.

ῥάκ-

ράκια] ut τὰ ξύλα . τὸ ράκιον ,
vestis vilis & detrita , cento . τὸ
 ράκος , τῷ ράκειος , *idem* , ὁ ρακίης ,
pannosus .

φέρσαν] particip. præf. α φέρω .
 χρυσοῖς] ut τοῖς λόγοις . ὁ χρύ-
 σιος , χρυσῆς , *aureus* . ὁ χρυσός , τὸ
 χρυσίον , *aurum* . χρυσόω , *inauro* .
 ἱματίοις] dat. plur. τὸ ἱμάτιον ,
vestimentum .

κεκοσμημένην] particip. pass. præ-
 ter. temp. α κοσμέομαι , *ornor , con-*
decoror . κοσμέω , *orno* . κοσμήσω , *pri-*
mæ conjugat. circumflex. ὁ κόσμος ,
mundus , ornatus . ὁ καὶ ἡ κόσμιος ,
moderatus , modestus .

ἰδὼν] partic. aor. 2. τῷ ἰδόντος ,
 ab εἶδω , de quo jam sæpius .

ἐπιγνοίην] opt. modi, aor. 2. vel
 præsent. temp. γνοίην , γνοίης , γνοίης .
 α γνῶμι & γιγνώσκω , *cognosco* . ἐπι-
 γνοίην , ἐπιγνοίης , ἐπιγνοίης , ab ἐπι-
 γιγνώσκω .

τὸ γύναιον] diminutiv. *muliercula*.

εἰδώς] partic. præt. temp. τῷ εἰδότης, ἡ εἰδυῖα, τὸ εἰδυῖας, per syncope, pro εἰδηκώς, εἰδηκυῖα, εἰδηκός, ab εἶδω, seu εἰδέω.

πτωχεύσαν] partic. præf. a πτωχεύω, *mendico*.

ἔρημον] ὁ καὶ ἡ ἔρημος, *orbis, ex-pers*. Regit genitivum, ἡ ἐρημία, *solitudo, orbitas*.

ἠγνόησεν] aor. 1. ab ἀγνοέω, *ignoro*. Fut. ἀγνοήσω. Aor. 1. ἠγνόησα, ἡ ἀγνοία, *ignorantia*.

ἴχυσεν] aor. 1. ab ἰχύω, *possum*, de quo supra.

μεταβαλεῖσα] aor. 2. act. a μεταβάλλω, *muto, transmuto*. Fut. μεταβαλῶ. Aor. 2. μετέβαλον. Aor. 2. partic. ὁ μεταβαλὼν. ἡ μεταβαλεῖσα, τὸ μεταβαλὼν, componitur ex μετ' & βάλλω.

ἐπαναγαγεῖν] aorist. 2. infin. ab

ἐπα-

ἐπανάγω, *traduco*, ex ἐπὶ & ἀνά
& ἄγω. Aor. 2. ἤγον, ἤγαγον. Aor. 2.
infin. ἀγεῖν, ἀγαγεῖν, ἐπαναγαγεῖν.

βεβιωκυῖα] partic. præter. act.
a βιόω, *vivō*. Fut. βιώσω. βεβίωκα.
ὁ βεβιωκώς, ἡ βεβιωκυῖα, τὸ βε-
βιωκός.

προσέπεσεν] aor. 2. act. a προσπί-
πτω, *accido*, de quo superius.

ἐτυχεν] aor. 2. indic. modi, a
τυγχάνω. Habet genitivum.

κινδύνες] ut τὰς λόγους. ὁ κίνδυ-
νος, *periculum*. κινδυνεύω, *pericli-*
tor. ὁ καὶ ἡ ἀκίνδυνος, *periculi ex-*
pers.

ἀποκρέετε] verb. med. præf. in-
dic. modi, ἀποκρέομαι, *amolior*,
propulso, ex ἀπὸ & κρέομαι, seu
κρέω, *pulso*.

χαλεπὸς] ut τὰς λόγους. ὁ χαλεπός,
difficilis, *arduus*. ἡ χαλεπότης, *dif-*
ficultas. χαλεπαίνω, *egre fero*,
quintæ conjug.

διέφυγεν] aor. 2. indic. modi, a
 διαφεύγω, *effugio*. Aor. 2. ἔφυγον,
 διέφυγον, de quo supra.

ὅπλιν] ut τὸ ξύλον, *arma, armatura*. ὁ ὀπλίτης, *armatus, qui arma fert*. ὀπλίζω, *armo*.

ἡ στρατιᾶς] genit. secundæ simpl.
 ἡ στρατιά, *exercitus*. ὁ στρατιώτης, *miles*. στρατεύω, *milito*. στρατιωτικός, *militaris*. ἡ στρατεία, *expeditio, militia*. στρατηγέω, *exercitum duco*. τὸ στρατήγημα, *strategema*. ὁ στρατηγός, *dux exercitus*.

προβαλλόμενος] particip. præf.
 temp. vocis mediæ, a προβάλλω,
 seu προβάλλομαι, *abjicio, obtendo*.
 Componitur ex πρὸ & βάλλω, de
 quo supra. Jungitur hic cum ge-
 nitivo, vi præpositionis; quasi di-
 ceret D. Chrysoſt. βαλλόμενος πρὸ
 ἡ στρατιᾶς.

παρέχων] partic. a παρέχω, *præ-
 beo*, de quo antea.

ἡσυχίαν] ἡ ἡσυχία, *quies, otium*.
 ὁ καὶ ἡ ἡσυχος, *quietus*. ὁ καὶ ἡ ἡσύ-
 χιος, *idem*. ἡσυχάζω, *quiesco*.

ἄδειαν] ἡ ἄδεια, *securitas*. ἀδεῶς,
 adverb. *secure*. ὁ καὶ ἡ ἀδέης, *sine*
metu.

ἡ νίκης] ut ἡ τιμῆς. ἡ νίκη, *vi-*
ctoria. ὁ νικητὴς, *victor*. νικάω,
vinco.

ὡς οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς ἐν τῇ τῆς
 στρατηγῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ καὶ το-
 ξόταις καὶ ὀπλίταις καὶ ἵππεῦσιν, τὴν
 ἐλπίδα τῆς σωτηρίας εἶχον. ὁ δὲ μέγας
 Δαυὶδ ταῖς ἀγίαις εὐχαῖς τὴν στρατιάν
 ἐτειχίζεν, καὶ βλέπων εἰς ὄφρυν στρατη-
 γῶν καὶ ταξιάρχων καὶ ἱππάρχων, εἶδεν
 κτήματα συλλέγων, εἶδεν ὄπλα κατα-
 σκευάζων, ἀλλὰ τὴν θείαν πανοπλίαν
 οὐκ ἔβρανεν καταφέρων. πανοπλία γάρ,
 ὡς ἀληθῶς ἑβράνιος, ἡ θεία προσευχὴ
 καὶ μόνη δύναται φυλάττειν βεβαίως
 τὸς δεδοκότες ἑαυτοὺς τῇ Θεῷ. τὴν μὲν

ὃν τῷ ὀπλιτῷ ἰχύντε καὶ ἐπισήμην, καὶ
 τοξοτῷ ἐμπειρίαν καὶ προδοσίαν πολ-
 λάκις ὑποφαίνει μάταιον καὶ βλέμματα
 πολεμικά, καὶ ἀντιπάλων εὐφυχία, καὶ
 ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις. προσευχὴ δὲ
 ἅμαχον ὄπλον καὶ ἀσφαλὲς φυλακπ-
 ριον, ὁμοίως μὲν στρατιώτῳ ἑνα, ὁμοί-
 ως δὲ πολλὰς ἀποκρυσσόμενην μυριάδας.
 ἐπεὶ καὶ Δαυὶδ ὁ θαυμάσιος τὸν Γολιάθ
 ἐκείνον, ὥσπερ δαίμονά τινα φοβερόν
 ἐπερχόμενον, ἐχ' ὀπλοῖς ἐδὲ ξίφεσιν,
 ἀλλ' εὐχαῖς κατῴεγκεν. οὕτως ἰχυρόν
 μὲν βασιλεῦσιν ἐν μάχαις ὄπλον ἢ
 προσευχὴ, ἰχυρόν δὲ καὶ ἡμῖν πρὸς
 δαίμονας.

Itaque alii quidem Reges in
 Ducum peritia & arte, & sagitta-
 riis & armatis, & equitibus spem
 salutis habebant; Magnus vero Da-
 vid sanctis orationibus exercitum
 vallabat, non respiciens in faciem
 Ducum & Centurionum, & equi-
 tum præfectis, neque pecunias.

colligens, neque arma parans, sed divinam armaturam ex coelo deferens. Armatura enim vere coelestis oratio, & sola potest custodire stabiliter tradentes seipfos Deo. Armatorum enim vim & scientiam, & sagittariorum peritiam, & prodicionem sæpe ostendunt vanam, & oculi hostiles, & adversariorum magnanimitas, & alia multa ad hæc. Oratio vero inexpugnabilis armatura est, & tuta munitio, similiter militem unum, & similiter multas propulsans myriadas; postquam & David mirabilis illum Goliad, tanquam dæmonem quendam terribilem imminentem non armis, neque gladiis, sed orationibus prostravit. Tam fortis regibus in pugnis armatura (est) oratio, fortis vero & nobis adversus dæmones.

*Regum ceteri in scientia & usua
mi-*

*militum, in sagittariis & cata-
phractis, equitumque turmis spem
vincendi collocabant: at magnus
David exercitum precibus tanquam
muro vallabat, nec ducum, tribu-
norum, hipparchorum supercilio &
audacia movebatur: nec pecuniam
cogebat: nec arma comparabat: sed
divinam cujusque generis armatu-
ram cœlitus depromebat. Oratio
siquidem vere cœlestis panoplia est,
per se valide custodiens quicumque
semetipsos Deo tradiderunt. Ar-
matorum, quod scimus, vires &
peritiam, & sagittariorum exer-
citationem, & in hoste prodendo
calliditatem sæpe, & horrificam
belli facies, & adversariorum con-
fidentia, & alia insuper multa
inanitatis coarguunt. Oratio vero
inexpugnabile propugnaculum, æ-
que facile complures myriadas, &
unum terga dare cogit. Et ipse Da-
vid*

*vid Goliad illum velut dæmonem
quempiam formidabilem contra se
tendentem, non armis, neque gla-
diis, sed precibus ad terram dedit;
usque adeo solidum ac firmum ge-
nus armorum regibus militiæ con-
tra hostes, nobis contra diabolos est
oratio.*

ἐμπειρία] dativ. sing. secundæ
simpl. ἡ ἐμπειρία, *experientia*. ὁ
ἐμπειρας, *expertus*.

τέχνη] ἡ τέχνη, *ars*. τεχνικός, *ar-
tificialis*.

τοξόταις] dativ. plur. ὁ τοξότης,
primæ simpl. *sagittarius*. τοξεύω,
& τοξέομαι, *jaculor*, *sagittas mit-
to*. τὸ τόξον, *arcus*. ἡ τοξοσύνη, *ars
sagittandi*. τοξοποιέω, *arcus* & *ja-
cula conficio*.

ἵππεῦσι] dat. plur. tertiæ de-
clin. contract. ὁ ἵππεύς, *eques*.
Dativ. plur. a nomin. sing. addito
jota. ὁ ἅ ἡ ἵππος, *equus*. ἵππεύω,
equi-

equito . ἐφίππιον , *ephippium* , quia equo imponitur .

ἐτείχιζεν] imperf. indic. modi a τειχίζω , *murō circumdo, munio* .

βλέπων] particip. præf. temp. a βλέπω , *video* , primæ conjug. baryt. Fut. βλέψω . Aor. 1. ἔβλεψα . Aor. 1. med. ἐβλεψάμην .

ὄφρυς] ἡ ὄφρυς , ὁ ὄφρύος , *supercilium* , quintæ simplic. ὁ ὄφρυός , τῷ ὄφρυόεντος , *superciliosus* .

ἑξαρχῶν] ὁ ἑξάρχος , *centurio* , compos. a nomine πᾶξις , *ordo* , & ἀρχός , *Imperator* . Sic ὁ ἱππάρχος , *qui præest equitibus* .

χρήματα] τὸ χῆμα , *pecunia* , ad verbum: *utensile* , a χράσμαι , χῶμαι , *utor* . Præter. perf. κέχρημαι , *usus sum* . Hinc χῆμα , *pecunia* . ἡ χῆσις , *usus* .

συλλέγων] particip. præf. a συλλέγω , *colligo* , compos. ex σύν & λέγω , secundæ conjugat. baryton.
Præt.

Præt. med. συλλέλογα . Hinc συλλογή, *collectio*. ὁ σύλλογος, *convectus*, *collegium* .

κατασκευάζων] partic. præf. a κατασκευάζω, *præparo*, quartæ conjug. baryt. Fut. κατασκευάσω, compos. ex κατὰ & σκευάζω, *paro*, *conficio* .

καταφέρων] particip. præf. a καταφέρω, ex κατὰ & φέρω, de quo jam sæpius .

δύναται] præf. indic. modi, a δύναμαι, *possum*, *valeo* .

φυλάττειν] infin. præf. a φυλάττω, *custodio*, de quo supra .

δεδωκότας] partic. præter. perf. ὁ δεδωκώς, τῷ δεδωκότῃ, a δίδωμι .

ὀπλιτῶν] genitiv. plur. ὁ ὀπλίτης, primæ simp. *armatus* .

ἰχὺν] ἡ ἰχὺς, ἡ ἰχθύς, quintæ simp. *vis*, *potentia* .

προδοσία] secundæ simp. *proditio* . ὁ προδότης, *proditor*, a προδίδωμι, *prodo*, *trado* .

ὑπο-

ὑποφαίνει] ab ὑποφαίνω, *ostendo*,
ex ὑπὸ & φαίνα, de quo sæpius.

μάταιον] ὁ καὶ ἡ μάταιος, *vanus*,
irritus, *stultus*, . ἡ ματαιότης, ἡ μα-
ταιότης, *vanitas*.

βλέμματα] τὸ βλέμμα, *oculus*,
visus, *aspectus*, a βλέπω, *video*.
Præter. pass. βέβλεμμα. Hinc τὸ
βλέμμα.

πολεμικά] ὁ πόλεμος, *bellum*.
ὁ πολέμιος, *hostis*. ὁ πολεμικός, *ho-*
stilis.

ἀντιπάλων] genit. plur. ὁ ἀντί-
παλος, *adversarius*.

ἡ εὐψυχία] *magnanimitas*. ὁ καὶ
ἡ εὐψυχος, *magnanimus*. εὐψύχως,
animose. εὐψυχέω, *sum animo for-*
ti, *constanti*.

ἄμαχον] ὁ καὶ ἡ ἄμαχος, *inexpu-*
gnabilis.

ἀσφαλές] ut τὸ ἀληθές. ὁ καὶ ἡ ἀσ-
φαλής, *tutus*, *securus*. ἡ ἀσφάλεια,
securitas.

φυλακτήριον] τὸ, *custodia*, *propugnaculum*, α φυλάττω, *custodio*.

ἓνα] accus. sing. εἷς, *unus*, μία, ἓν.

μυριάδας] accus. plur. ἡ μυριάς, τῇ μυριάδος, *myrias*.

ἐπερχόμενον] partic. præsens ab ἐπέρχομαι, *supervenio*, *advenio*, *aggredior*, ex ἐπὶ & ἔρχομαι, *venio*.

ξίφεσι] dat. plur. τὸ ξίφος, *gladius*, ut τὸ τεῖχος.

καττώεγεν] aor. 1. vel 2. indic. modi α καταφέρω, quod hic est, *prosterno*.

μάχαις] dat. plur. ἡ μάχη, *pugna*. μάχομαι, *pugno*. ὁ κὴ ἡ μάχιμος, *pugnax*. ὁ μαχητής, *pugnator*.

δαίμονας] accus. plur. ὁ δαίμων, τῷ δαίμονος. Voc. ὦ δαῖμον.

Οὕτω κὴ ὁ βασιλεὺς Εἰχίας περι-
γίνεται τῷ πολέμῳ τῷ περσῶν, στρα-
τιὰν μὲν ἐχόπλίσας, εὐχὰς δὲ μό-
νας ἀντιστῆσας τῷ πλήθει τῷ ἀντιπά-

L

λων.

λων . οὕτω καὶ θάνατον διέφυγεν μὴ τὸ
 προσηκούσης εὐλαβείας τῷ Θεῷ προσ-
 πεσῶν, καὶ ἡ προσευχὴ μόνη δέδωκεν
 ἀναβιῶναι τῷ βασιλεῖ . καὶ μέν γε ὅτι
 ψυχὴν ἡμαρτηκυῖαν ἡ προσευχὴ ῥα-
 δίως ἀποκαθαίρει, διδάσκει ἡμᾶς ὁ
 τελώνης, δειθεὶς τῷ Θεῷ τυχεῖν ἀφέ-
 σεως, καὶ τυχῶν . διδάσκει ὅ καὶ ὁ λε-
 πρὸς, ἅμα τε προσπεσῶν τῷ Θεῷ, καὶ
 καθαρθεὶς εὐθέως . εἰ δὲ σῶμα διεφ-
 θαρμένον ὁ Θεὸς ὁξέως ἰάσατο, πολλῶν
 μᾶλλον ψυχὴν νεοσηκυῖαν θεραπεύ-
 σει φιλανθρωπῶς . ὅσῳ γὰρ τιμιωτέρα
 τῷ σώματι ἡ ψυχὴ, τοσούτω μᾶλλον
 εἰκὸς περὶ ταύτης πλείονα σπουδὴν
 ἐπιδείκνυσθαι τὸν Θεόν . καὶ μυρία ἄν-
 τισ' ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ, καὶ καινὰ,
 εἰ πάντας ἐξαριθμεῖσθαι βέλοιο τοὺς
 διὰ προσευχῆς σεσωσμένους .

Sic & Rex Ezechias superior fit
 in bello Persarum, exercitum qui-
 dem non armans, solas vero ora-
 tiones opponens multitudini ho-
 stium .

stium . Sic & mortem effugit cum decenti pietate Deo accidens & sola oratio dedit Regi reviviscere . Porro quod animam peccantem oratio facile mundet , docet nos telonarius , precatus Deum , consequi remissionem , & confectus . Docet & leprosus , simul & accidens Deo , & statim mundatus . Si vero corpore corruptum Deus statim sanavit , multo magis animam agrotantem curabit humaniter . Quanto enim pretiosior corpore anima , tanto magis par est circa ipsam majorem curam ostendere Deum . Et infinita quis habeat dicere & vetera & nova , si omnes enumerare velit per orationem servatos .

Sic Ezechias Persis bello evasit superior , non quia delectus egerat ; sed quia preces tantummodo hostium multitudini objecerat . Sic

*idem a se mortem prohibuit, & quodammodo revixit, quum debita religione Deo prostratus supplicavit. Et quidem animam peccatis contaminatam nullo negotio precibus nitescere argumento est publicanus ille, qui, quam Deum roga-
verat, veniam & pacem impetra-
vit. Argumento etiam leprosus, qui Salvatori ad pedes supplicabundus accidens, statim lepræ purus surrexit. Jam si corpus lue perditum Deus nihil moratus sanitate donavit nonne magis animam morbo comprehensam benigne videtur curaturus? Nam quanto ea corpori antecellit, tanto Deum præsentius erga illam studium demonstrare, consentaneum fit. Sexcenta exempla cum vetusta, tum recentia protulerit aliquis, si percensere sigillatim instituerit quotquot orando salutem sibi pepererunt.*

ἐξελίχας] *Ezechias*, declinatur
ut αἰνεῖας.

πειγίνεται] περιγίνομαι, seu πε-
ριγίνομαι, *fiat superior*, *vincit*, ex
περὶ & γίνομαι, de quo supra.
Regit hoc loco genitivum, quia
verba superandi habent genitivũ.

ἐχ] pro ἐκ, mutatur κ in aspi-
ratam χ propter asperum spiritum
sequentem in dictione ἐπλίσας,
quæ est particip. activ. aor. i. ab
ἐπλίζω, *armo*.

ἀντισησας] aor. i. act. partic. ab
ἀντίσημι, cui varia significata, hic
idem est quod *oppono*, *objicio*, re-
gitque accusativum.

τῷ πλήθει] τὸ πλῆθος, *multitudo*,
primæ contract.

προσηύχας] partic. præf. ὁ προ-
σήκων, ἡ προσήκασα, τῆς προσήκ-
ουσης, τὸ προσῆκον, de qua initio di-
ximus.

εὐλαβείας] ἡ εὐλάβεια, *metus*,

reverentia, religio. ὁ ἢ ἡ εὐλαβὴς,
religiosus, reverens. εὐλαβέω, *re-*
verentiam habeo.

προσσιῶν] aor. 2. act. a προσί-
 πτω, de quo jam aliquoties.

ἀναβιῶναι] infin. ab ἀνὰ & βίω-
 μι, quod fit a βίω, *vivō*. ἀναβιόω,
revivisco. ἀναβίωμι, *idem*, tertiæ
 conjugationis verborum in μι.

ἡμαρτηκυῖαν] particip. præter.
 perfect. ὁ ἡμαρτηκώς, ἡ ἡμαρτηκυῖα,
 τὸ ἡμαρτηκός, ab ἁμαρτάνω, *pecco*.
 Fut. ἁμαρτήσω.

ὁ τελώνης] τῷ τελώνῃ, *telonarius,*
publicanus.

δεηθεὶς] aor. 1. a δέομαι, *oro, ro-*
go. Fut. δεήσομαι. Regit genitiv.

τυχεῖν] aor. 2. infin. a τυγχάνω.
 Habet genit. τυχῶν autem est aor.
 2. partic. ab eodem verbo.

ὁ λεπρός] tertiæ declinat. a quo
 latinum, *leprosus*. ἡ λέπρα, *lepra*.

καθαρθεὶς] particip. pass. aor. 1.
 ut

ut τυφθεῖς, α καθαίρομαι, *mundor*.
καθαίρω, *mundo*, de quo supra.

διεφθαρμένον] perf. pass. partic.
α διαφθείρω, *corrumpro*. διαφθείρομαι,
corrumptor. Præter. act. διέφθαρχα,
pass. διέφθαρχαι. Partic. διεφθαρμέ-
νος, διεφθαρμένη, διεφθαρμένον, de
quo supra.

ιάσατο] aor. i. med. ab ιάομαι,
sano, medear. Futur. med. ιάσομαι.
Præter. perf. ἴαμαι, ἴασαι, ἴαται.
Hinc τὸ ἴαμα, *medicamentum*, *sa-*
natio. ἡ ἴασις, *sanatio*. ἱατὴρ, *me-*
dicus, & jonice ἱντὴρ. ὁ ἱατρός,
idem. τὸ ἱατρεῖον, *officina curandi*.

νεροσηκυῖαν] præter. perf. parti-
cip. act. α νοσέω, *agroto*, de quo
jam ante.

θεραπεύσει] fut. i. α θεραπεύω,
curo.

τιμιωτέρα] ὁ τίμιος, *pretiosus*.
τιμιώτερος, *τιμιώτατος*.

εἰκὸς] gen. neut. τῷ εἰκότι, *par*
est

est, verisimile, probabile, item, consentaneum. ὡς εἰκὸς πιστεύειν, ut par est credere.

καινὰ] ut τὰ ξύλα. ὁ καινός, ἡ καινὴ, τὸ καινόν, *novus*. ἡ καινότης, τῆς καινότητος, *novitas*.

ἔξαριθμεῖσθαι] *infin. vocis mediae ab ἔξαριθμέω, de quo supra.*

βέλοιο] *optat. praes. βελοίμην, βέλοιο, βελοιο, a βέλομαι.*

σισωσμένους] *partic. pass. perf. a σώζω, servo. Perf. pass. σέσωσμαι. Particip. σισωσμένος.*

ἴσως δέ τις τῶ ῥαθυμοτέρων, καὶ ἐκ ἐθελόντων ἐπιμελῶς προσεύχεται, καὶ σπουδαιῶς, ἐκεῖνα τὰ ῥήματα πείσειεν ἂν εἰρηκέναι τὸν Θεόν, ὥς, ἔπᾳς ὁ λέγων μοι κύριε, κύριε, εἰσελευσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶ ἑραῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν ἑρανοῖς. ἐγὼ δὲ εἰ μόνην ἔχαρξην ἀπὸς τῆς ἡμετέρας σωτηρίας τῆς προ-

σευχὴν, ἐνόμιζον εἰκότως ἂν τις τέτοις
ἐκέχρητο τοῖς λόγοις. ἐπεὶ δὲ κεφάλαιον
εἶναι ἀγαθῶν τὴν προσευχὴν
φημι, καὶ κρηπίδα καὶ ρίζαν τῆς λυσίτε-
λῆτος βίαι, μηδεὶς ἐπὶ προφάτει ραθυ-
μίας ἐκείνοις κεχηρήσθω τοῖς λόγοις. εἰδὲ
γὰρ σωφροσύνη μόνη δύναται σώζειν
ἄνευ τῆς ἄλλων ἀγαθῶν, εἰδὲ πρόνοια
πτωχῶν, εἰδὲ χρηστότης, εἰδὲ ἄλλο τι
τῆς σπουδαίων, ἀλλὰ δεῖ πάντα σιωδρα-
μεῖν εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχάς. προσευ-
χὴ δὲ ὥσπερ ρίζα καὶ κρηπίς ὑπόκει-
ται. καὶ ὥσπερ πλοῖον καὶ οἰκίαν τὰ κά-
τωθεν ἰχυρὰ ποιεῖ καὶ σιωέχει, ἔτω
τὸν ἡμέτερον βίον αἱ προσευχαὶ συγ-
κρατῶσιν. ἄνευ δὲ ταύτης εἰδὲν ἂν ἡμῖν
ἀγαθόν, εἰδὲ σωτήριον γένοιτο.

Forte vero quis ignaviorum, &
non volentium studiose orare, &
diligenter, illa verba sibi persua-
ferit dixisse Deum, videlicet: Non
omnis qui dicit mihi Domine, Do-
mine, intrabit in regnum cœlo-
rum,

rum, sed faciens voluntatem Patris mei, qui in cœlis est. Ego vero si solam sufficere ad nostram salutem orationem existimem, merito quis his uteretur sermonibus; postquam vero caput esse bonorum orationem dico, & fundamentum, & radicem utilis vitæ, nullus ad prætextum ignaviæ illis utatur verbis: Neque enim temperantia sola potest salvare absque aliis bonis, neque cura pauperum, neque bonitas, neque aliud aliquid expendorum, sed oportet omnia concurrere in nostras animas; oratio vero tamquam radix & crepido substernitur. Et quemadmodum navem & domum ea, quæ infra, firmam faciunt & continent: Sic & nostram vitam orationes continent; sine hac autem nihil nobis bonum, nihilque salutare acciderit.

Hoc

Hec loco de ignavioribus, & sollicitudine precandi abhorrentibus unusquispiam fortasse illa Domini verba apponet: Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis est. Ego vero si solas preces ad salutem nobis conciliandam sufficere putarem, non injuria quis hanc mihi sententiam occineret. Quoniam autem bonorum summam & caput orationem esse affirmo fundamentumque & radicem utilitatum in vita, nemo ad prætexendam hoc nomine socordiam suam hoc in me dicto abutatur. Nam neque temperantia sola, neque cura egen-tium, neque benignitas, neque aliud quidpiam rerum honestarum servare nos queat, nisi universa ad animos nostros confluxerint, quibus omnibus oratio tanquam basis &
ra-

radix subjicitur . Et quomodo infirma domorum ac navium validas ac stabiles eas efficiunt ; ita vitam nostram preces continent & conservant , extra quas non est ut boni quidpiam aut salutare adipiscamur .

ἴσως] adverb. *fortassis , equaliter . ἴσος , vel ἴσος , aqualis . ἡ ἰσότης , aqualitas . ἰσώω , a quo . Fut. ἰσώσω ; ut δηλώω .*

ράθυμοτέρων] compar. grad. ὁ ράθυμος , *piger . ράθυμότερος , pigrior . ἡ ράθυμία , pigritia . ράθυμέω , pigritor .*

ἐθελόντων] particip. præsens act. ab ἐθέλω , *volo ; dicitur etiam θέλω . Fut. θελήσω . τὸ θέλημα , voluntas .*

ἐπιμελῶς] adverb. *diligenter . ὁ καὶ ἡ ἐπιμελής , diligens . ἡ ἐπιμέλεια , diligentia , cura . ἐπιμελέω , curo .*

σπουδαίως] adverb. *diligenter*.
 ἡ σπουδὴ, *diligentia*. ὁ σπουδαῖος, *diligens*, *studiosus*. τὰ σπουδαῖα, *bonesta*, *expetenda*.

ρήματα] plur. num. τὸ ρῆμα, *verbum*, formatur a ρέω. ρήσω. ἔρρηκα. ἔρρημαι, hinc ρῆμα, *dictio*, *verbum*. ἔρρησαι, hinc ἡ ρῆσις, ἡ ρήσεως, *dictio*. τὸ ρησίδιον, *dictiuncula*. ἔρρηται, hinc ρήτωρ, *Rhetor*.

πείθειν] *tertia perf. sing. num. aor. æolici*, optat. modi, a πείθω, *persuadeo*, de quo supra.

εἰρηνέειν] *præter. perf. act. infin. modi*, ab ἐρέω. ἐρήσω. εἶρηκα, augetur enim per ει.

εἰσελεύσεται] *fut. med. ab εἰσέρχομαι*, *ingredior*, sumit sua tempora ab εἰσελεύθω.

ὁ ποιῶν] *particip. præf. act. a ποιέω*, *facio*.

ἐξαρκεῖν] *infin. præf. ab ἐξαρκέω*, *sufficio*, ab ἐξ & ἀρκέω. Fu-

M

tur.

τις. ἀρκέσω, ὀξαρκέσω.

ἐνόμιζεν] imperf. a νομίζω, *puto*.

εἰκότως] adv. *merito*, *jure*.

ἐκέχητο] plusquam perfect. pass. vocis a deponenti χάομαι, *utor*. Fut. med. χήσομαι. Præter. perfect. κέχημαι. Plusquam perfect. ἐκεχήμεν, ἐκέχησο, ἐκέχητο.

κεφάλαιον] τὸ, *caput*, *summa*, *font*. ἡ κεφαλαιώδης, *principalis*. κεφαλαιωδῶς, *summariæ*.

φημι] *dico*, præter. indic. modi, anomalum in μι, quod reperiēs in Grammat.

κρηπίδα] accus. quintæ simpl. ἡ κρηπίς, ἡ κρηπίδος, *basis*, *crepido*, *fundamentum*.

ρίζαν] ἡ ρίζα, *radix*, secundæ simpl.

λυσιτελῆντας] particip. præter. a λυσιτελέω, *utilis sum*, *expedio*, *prosum*. ὁ καὶ ἡ λυσιτελής, *utilis*, *fructuosus*. ἡ λυσιτέλεια, *utilitas*. λυ-

σιτελάντως, *utiliter*.

πρόφασι] dat. sing. ἡ πρόφασις, *prætextus, excusatio*. ἐπὶ πρόφασει, *sub prætextu*. πρόφασιν λαμβάνειν, *occasionem arripere*.

κεχήθω] imp. modi, præt. perfect. α χράομαι, *utor*. κέχρησθω. κεχήσθω, ut πέτυψω. πετύφθω.

δεῖ] *oportet*, imperson. δέον, *necessarium est*. δεῖσαν, *cum oportuisset*.

συνδραμεῖν] aor. 2. infin. α σωξέχω, *concurro*, formatur quasi α συνδρέμω. Aor. 2. ἔδραμον, συνέδραμον.

ὑπόκειται] *tertia pers. indic. modi ab ὑπόκειμαι, subjaceo, subster-
nor, ex ὑπὸ & κεῖμαι, jaceo*.

πλοῖον] ut τὸ ξύλον, gen. neut. *navigium*.

κάτωθεν] *adverb. inferius, inferne*. Cum articulo vicem nominis subit : τὰ κάτωθεν, *inferiora*. τὰ ἄνωθεν, *superiora*.

συνέχει] *tertia pers. a συνέχω, contineo, cohibeo.*

συνκρατέσι] *tertia pers. ut φιλεῖσι, a συνκρατέω, contineo, conjungo, componitur ex σύν & κρατέω, de quo supra.*

σωτήριον] *ὁ καὶ ἡ σωτήριος, salutaris. ὁ σωτὴρ, salvator.*

Διὰ τῷτο ὁ Παῦλος ἐγκείται συνε-
χῶς ἡμῖν δευκελευόμενος, καὶ λέγων·
τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγο-
ρῶντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. καὶ ἀλλα-
χῶς ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, φησὶν,
ἐν παντὶ εὐχαριστῶντες· τῷτο γὰρ ἐστὶ
θέλημα Θεοῦ. καὶ ἐτέρωθι πάλιν. προ-
σεύχεσθε ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι,
εἰς αὐτὸ ἀγρυπνῶντες, ἐν πάσῃ προσ-
καρτερήσει καὶ δέήσει. οὕτω πολλαῖς
καὶ θείαις φωναῖς ἐπὶ προσευχὴν ἡμᾶς
ἐκάλει συνεχῶς ὁ τῷ ἀποστόλων ἡγε-
μῶν.

Propter hoc Paulus instat inde-
finen-

finenter nos monens & dicens : In oratione perseverate , vigilantes in ipsa , in gratiarum actione . Et alibi . Indefinenter orate , inquit , in omnibus gratias agentes , hoc enim est voluntas Dei . Et alibi iterum . Orate in omni tempore , in spiritu , in ipsum vigilantes , in omni tolerantia & obsecratione . Sic multis & divinis vocibus ad orationem nos vocabat continue Apostolorum Dux .

Idcirco Paulus identidem nos urget , jubetque orationi instare , vigilantes in ea in gratiarum actione . Et alio loco : Sine intermissione orate , inquit , in omnibus gratias agentes , hæc est enim voluntas Dei . Et alibi denuo : Orate omni tempore in spiritu , in ipso vigilantes in omni instantia & obsecratione . Adeo multis & divinis vocibus ad orandum toties nos Apostolorum

ille Princeps excitavit.

ἐγκεῖται] *tertia persona ab ἐγκεῖ-
μαι, incumbō, insto, urgeo, com-
ponitur ex ἐν & κείμαι.*

δακελεύόμενος] *partic. præf. vo-
cis med. a δακελεύω, seu δακελεύο-
μαι, hortor, adhortor, ex δια &
κελεύω, jubeo, hortor. Regit da-
tivum.*

προσκαρτερεῖτε] *imperat. modi
præf. temp. plur. num. a προσκαρ-
τερέω, persevero, duro, cum tole-
rantia & perseverantia in rem,
aliquam incumbō. Regit dativum.
ἢ προσκαρτέρησις, tolerantia, in
aliqua re perseverantia.*

γρηγορῶντες] *particip. præsens a
γρηγορέω, vigilo. Fut. γρηγορήσω.
Præt. perf. ἐγρηγόρηκα; non repe-
titur prima littera præsens. ἢ γρη-
γόρησις, vigilantia. Dicitur etiam
ἐγρηγορέω, vigilo.*

εὐχαριστία] *ἢ εὐχαριστία, gratia-
rum*

rum actio. ὁ καὶ ἡ εὐχαεὺς, *gratus*.
 ἀχαεὺς, *ingratus*. εὐχαεὺς ἐγώ, *gratias ago*.

ἄλλα χεῖ] *adverb. alibi*.

ἀλλὰ λείπῃ] *adver. indefinenter*.

προσεύχεσθε] *plur. num. imper.*
modi, a προσεύχομαι, oro, adoro.

ἐτέρῳθι] *adverb. alibi*.

ἀγρυπνῶντες] *particip. præs.*
ἀγρυπνέω, vigilo, insomnem noctem
duco. ἡ ἀγρυπνία, *vigilia*. ἐ ἀγρυ-
 πνητικὸς, *vigilax*.

προσκαρτερήσῃ καὶ δεήσει] *dat. se-*
cundæ contract. ἡ προσκαρτέρησις,
tolerantia, perseverantia. ἡ δέησις,
precatio, oratio.

φωναῖς] *dat. plur.* ἡ φωνή, *vox*.
 φωνέω, *voco*. φωνήεις, φωνήεσσα, φω-
 νῆεν, *vocalis*.

ἐκάλει] *imperf. tertiæ perf. a*
καλέω, voco. ἐκάλειον, ἐκάλειες, ἐκά-
 λει, ἐκάλει.

ἡγεμῶν] τῷ ἡγεμόνος, *quintæ simp.*

Προ-

Προσῆκει πίνωυ ὑπ' ἐκείνῃ παι-
 δευομένῃς, μὲν προσευχῆς πορεύεσθαι τὸν
 βίον, καὶ ταύτῃ συνεχῶς τὴν διάνοιαν
 ἀρδεῖν. χρῶμεν γὰρ οἱ ἅπαντες ἄνθρω-
 ποι ταύτης ἔχ' ἥττον, ἢ τὰ δένδρα τῇ ὑ-
 δάτῳ. οὔτε γὰρ ἐκεῖνα δύνανται ἐκφέρειν
 τὰς καρπὰς, μὴ πίνοντα διὰ τῶν ριζῶν,
 οὔτε ἡμεῖς τὰς πολ' τιμῆς καρπὰς τῇ
 εὐσεβείᾳ διωησόμεθα βρῦειν, μὴ ταῖς
 προσευχαῖς ἀρδόμενοι. δι' ὅπερ χρὴ
 καὶ τὴν κλίνης ἀπανισαμένους φθάνειν ἀεὶ
 τὸν ἥλιον τῇ τῷ Θεῷ λατρείᾳ, καὶ τρα-
 πέζης ἀπομένους, καὶ καθεύδειν μελ-
 λοντας· μᾶλλον δὲ καὶ κατ' ἐκάστην ὥραν
 μίαν εὐχὴν τῷ Θεῷ προσφέροντας, ἴσον
 τῇ ἡμέρᾳ δρόμον τρέχοντας. ἐν δὲ γε
 τῇ χειμῶνος ὥρᾳ, καὶ τῇ νυκτὸς τὸ πλεῖ-
 σον μέρος εἰς προσευχὰς ἀναλίσκοντας,
 καὶ τὰ γόνατα κάμπτοντας, σὺν πολλῷ
 τῷ φόβῳ δειήσει προσέχοντας, μακα-
 ρίζοντας ἑαυτοὺς ἐπὶ τῇ τῷ Θεῷ λα-
 τρείᾳ.

Convenit igitur ab illo instru-
 ctos

Etos cum oratione transire vitam ,
& hac semper mentem rigare .
Egemus enim omnes homines
hac non minus , quam arbores
aquis . Neque enim illæ possunt
efferre fructus , si non bibant per
radices , neque nos valde pretio-
sos fructus pietatis poterimus ger-
minare orationibus non irrigati .
Propter quod oportet etiam è le-
cto surgentes prævenire semper
solem Dei cultu , & mensam tan-
gentes , & dormituros . Magis ve-
ro & secundum quamvis horam
unam orationem Deo adferre , æ-
qualem diei cursum currentes . In
hyemis vero hora & noctis pluri-
mam partem in orationes insu-
mentes , & genua flectentes , cum
multo timore orationi instantes &
beatificantes nos ipsos in sancto
Dei cultu .

Partium igitur nostrarum est
ab

*ab eo condocesactos in omni vita
precationem frequentare, eaque
perpetuo animos perfundere, cum
ea non minus, quam irrigatione
stirpes, egeamus. Nec illæ fœtu
gravantur, si per radices non bi-
berint; nec nos nobilibus pietatis
fructibus abundare poterimus si
precibus non fuerimus irrigati.
Quapropter & cum de lectulo ma-
ne surgimus, semper solem orien-
tem Deo celebrando præveniamus,
& cum ad cibum capiendum acce-
dimus, & cum nos quieti manda-
mus, vel potius in horas singulas
unam Deo precem offeramus; ut hac
oratione æqualem diei pietatis cur-
sum curramus. Hybernis autem,
mensibus, tum majorem noctis par-
tem precibus transigere, tum nixos
genibus multo cum timore obsecra-
tioni dare operam debemus, ac bea-
tos censere nosmetipsos, quibus con-
ces-*

cessum sit Deum colere.

παιδευόμενος] partic. pass. præf.
a παιδεύομαι, *instruor*. παιδεύω,
instruo. Fut. παιδεύσω, sextæ baryt.

ἄρδεν] infin. ab ἄρδω, *rigo*. ἄρ-
δομαι, *rigor*. ὁ ἄρδμος, *irrigatio*.
ἡ ἄρδεία, & ἄρδεις, *idem*, ab ἄρ-
δεύω, *irriigo*.

ἡζόμενος] indic. modi præf. temp.
a ἡζώ, *egeo*, *indigeo*. Regit geni-
tivum. Aliquando idem est, quod
rogo, *postulo*. Et tunc accusativum
habet, ἵσια ἡζώ, *iusta peto*.

ἥτων] compar. a μικρόν seu μι-
κρός, *parvus*. Compar. mascul. &
foem. ὁ καὶ ἡ ἥτων, *minor*.

τὰ δένδρα] ut τὰ ξύλα. τὸ δένδρον,
arbor.

ὕδατων] genit. plur. τὸ ὕδωρ, τῆ
ὕδατος, *aqua*.

ἐκφέρειν] infin. præf. ab ἐκφέρω,
effero.

καρπὸς] ὁ καρπὸς, *fructus*. καρ-
πίζω,

πόω, καρποφορέω, *fructum fero*.

πίνοντα] præf. temp. ὁ πίνων,
τῷ πίνοντι, a πίνω, *bibo*. προπίνω,
propino, præbibo. ἐκπίνω, *ebibo*.

πολυτιμήτης] accus. plur. ὁ καὶ ἡ
πολυτίμητος, *pretiosus*.

δωησόμεθα] fut. i. med. a δύνα-
μι, *possum*. Futur. δωήσομαι,
quasi a δυνάω.

βρύειν] infin. præf. a βρύω, *scat-
teo, scaturio*, hic *pullulo, germino,
plenus sum, effero*. Regit hic accus.

ἄρδομενοι] particip. præf. pass. ab
ἄρδομαι, *rigor*, de quo paulo ante.

χῆ] impersonale, *oportet*.

κλίνης] ἡ κλίνη, *lectus*, a κλίνω,
reclino, recumbo.

ἀπανισαμένους] partic. præf. vo-
cis mediæ a verbo ἀπανίστημι, *sur-
go, exsurgō*. Componitur ex ἀπὸ
& ἀνὰ & ἵστημι, regitque vi præpo-
sitionis genitivum.

φθάσειν] infin. præf. a φθάνω,
præ-

præuerto, præoccupo. Fut. φθάσω
a φθάνω.

τραπέζης] ἡ τράπεζα, mensa. ὁ κὺ
ἡ τραπέζιος, mensalis.

ἄπτομεν] partic. præsen. vocis
med. ab ἄπτομαι, tango, contingo.
Habet genitivum.

καθεύδειν] infin. præsen. a καθεύ-
δω, dormio, ex κατὰ & εἶδω, dormio.
Imperf. ἐκάθειδον & καθεῖνυδον.

μέλλοντες] partic. præsens plur.
num. a μέλλω, futurus sum. ὁ μέλ-
λων, τὸ μέλλοντος. Hoc verbum con-
jungitur cum infinitivo, μέλλω
ποιεῖν, γράφειν, facturus sum, scri-
pturus sum. Ad verbum: futurus
sum facere, scribere.

μία] accus. μία, μιᾶς, una.

τρέχοντες] particip. præf. act. a
τρέχω, curro.

χειμῶνος] ὁ χειμῶν, hyems.

μέρος] ut τὸ πῆχος, pars. μερί-
ζω, partior.

ἀναλίσκοντες] partic. præf. act.
ab ἀναλίσκω, *consumo*, quod sua
tempora sumit ab ἀναλόω.

τὰ γόνατα] τὸ γόνας, τῷ γόνατος, genua,
κάμπτονται] partic. præf. act. a
κάμπω, *flexo*. κάμψω. ἔκαμψα.
ἀνακάμπω, *reflexo*. ὁ κάμπτων, τῷ
κάμπτοντος.

Εἰπέ μοι, πῶς ὄφει τὸν ἥλιον μὴ
προσκυήσας τὸν πέμποντα τοῖς σοῖς
ὀφθαλμοῖς γλυκύτατον φῶς; πῶς ἀπο-
λαύσεις τραπέζης, μὴ προσκυήσας
τὸν ποσέπων ἀγαθῶν δοτῆρα καὶ χορη-
γόν; μὴ ποίας ἐλπίδος ἐπὶ τὸν τῆς
νυκτὸς ἥξεις καιρόν; ποίοις προσδοκᾷς
ὀνείρασιν ὁμιλῆσαι, μὴ τειχίσας στυ-
γὸν προσευχαῖς, ἀλλ' ἀφύλακτος ἐπὶ
τὸν ὕπνον ἐλθόν; εὐκαταφρόνητος καὶ
εὐάλωτος τοῖς πονηροτάτοις δαίμοσιν
ἔσῃ, οἱ περιέρχονται συνεχῶς καιρο-
φυλακτῆντες ἡμᾶς, τίνα λαβόντες γυ-
μνὸν προσευχῆς ἀναρπάσαιεν ὀξέως,

Dic

Dic mihi quomodo videbis solem non adorans mittentem tuis oculis dulcissimum lumen? Quomodo frueris mensa non adorans tantorum bonorum auctorem & largitorem? Cum quali spe ad noctis venies tempus? Quibus exspectas somniis conversari, non muniens te orationibus, sed incustoditus ad somnum veniens? Despicibilis & captu facilis pessimis demonibus eris, qui circumeunt semper, tempus observantes contra nos, quemnam deprehendentes nudum ab oratione abripiant statim.

Dic age, tunc solem audebis intueri, non adorato illo, qui oculis tuis dulcissimum istuc lumen procreavit? Tunc attingere epulas, non prius eum veneratus, qui huiusmodi bona largitus est? Quae spe nocti te credes, qualia tibi in-

somnia oblatum iri existimas, nisi antequam somnum ineas, oratione te communiveris? Facile te contemnent, non difficile capient spiritus improbißimi, qui quotidie per nos oberrant & occasiones captant, si quem forte orationis munimento, & custodia destitutum, derепente possint abripere.

ἐπι] aor. 2. imp. modi, ab ἐπω, *dico*, quod augetur per ει, & retinet suum augmentum in aoristis etiam extra indicativum, & habet acutum in ultima.

ὄφει] secunda perf. fut. med. ab ὀπτομαι, *video*. ὄφομαι, ὄφει, pro ὄφη. Præt. perf. ὤμμαι, hinc τὸ ὄμμα, *oculus*. ὠφαι, hinc ἡ ὠφεις, ἡ ὠφεις, *aspectus*. ὠπται, hinc ὀπτός, *aspectabilis*. ὀπτικός, *visivus*, & *scientia optica*.

προσκυνήσας] aor. 1. particip. a προσκυνέω, *adoro*, de quo supra.

Re-

Regit hic accusativum, superius dativum.

ὀφθαλμοῖς] ut τοῖς λόγοις. ὁ ὀφθαλμός, *oculus*. μονόφθαλμος, *unioculus*, *cocles*. ὀφθαλμία, *morbis oculorum*.

γλυκύτατον] superlat. gradus, a γλυκὺς, *dulcis*. γλυκύτερον, γλυκύτατον; comparatur etiam per ἰων & ἰσός.

ἤξεις] *venies*, fut. act. ab ἤκω, *venio*, secundæ conjug. baryt.

προσδοκᾷς] secundæ personæ a προσδοκάω, *expecto*, de quo antea.

ὀνείρασι] dat. plur. cujus rectus est, τὰ ὀνείρατα. Genit. sing. τῷ ὀνείρατος, quasi a recto ὀνείρας. τὸ ὄνειρον, *somnium*. ὁ ὄνειρος, *idem*, & apud Poetas ipse *Deus somni*.

ὁμιλῆσαι] aor. i. infin. ab ὁμιλέω.

τειχίσας] aor. i. partic. a τειχίζω, *circumdo*, *munio*.

σαυτὸν] pronomén compos. se-

cundæ personæ gen. masc. σεαυτὸν,
 σ'αυτὸν.

ἀφύλακτος] ὁ καὶ ἡ, *incustoditus*.

ὑπνόν] ὁ ὑπνός, *somnus*. ὑπνόςω,
dormio.

ἐλθὼν] aor. 2. partic. ab ἔρχομαι,
 quod sua tempora sumit ab ἐλεύθω.

εὐκαταφρόνητος] ὁ καὶ ἡ, *contemptus*,
contemptui obnoxius, a καταφρονέω,
contemno.

εὐάλωτος] ὁ καὶ ἡ, *facilis captu*, *ad*
capiendum expositus. ἀλίσκω, *capio*,
 ab ἀλόω, ἄλωμι, de quo supra.

πονηροτάτοις] ὁ πονηρός, *malus*,
 superlat. grad.

ἔσῃ] secunda perf. fut. ab εἶμι,
sum. ἔσομαι, ἔσῃ, ἔσεται, ἔσσεαι.

περιέρχονται] tertia persona plur.
 num. indicat. modi, a περιέρχομαι,
circūteo.

καιροφυλακτῶντες] partic. præf. a
 καιροφυλακτέω, *tempus* ὅ· *occafia-*
nem exspecto.

λαμβάνετε] aor. 2. partic. αἰ. ὁ λα-
βών, πῶ λαβόντες, α λαμβάνω, acci-
pio, hic deprehendo.

γυμνόν] γυμνός, ἡ γυμνή, τὸ γυμ-
νόν, nudus. γυμνάσιον, gymnasion.
γυμνάζω & γυμνάζομαι, exerceo. γυ-
μνῶω, nudo, denudo. Fut. γυμνῶσω,
Aor. 1. ἐγύμνωσα.

ἀναρπάσαιεν] aor. 1. optat. modi,
tertia persona plur. ab ἀναρπάζω,
rapio, ex ἀνὰ & ἀρπάζω, rapio.
Aor. 1. optat. ἀρπάσαιμι, ἀναρπά-
σαιμι.

Αἷα μὲν ἔν ἴδωσιν ἡμᾶς πεφραγμέ-
νης ταῖς προσευχαῖς ἀποπνέωσιν εὐ-
θείας, ὡς περ λησταὶ καὶ κακῆργοι, πρὸς
τῇ κεφαλῇ πῶ στρατιῶτες ξίφος ὁρῶντες
κρεμάμενον. ἂν δ' ἄρα συμβῇ τι καὶ γυ-
μνόν εἶναι προσευχῆς, ἕτος ἀνάπατος
ὑπὸ τῷ δαιμόνων φέρεται, εἰς ἀμαρ-
τίας ὠθέμενος καὶ συμφορὰς καὶ κακά.
ταῦτα δὲ πάντα φοβεμένους ἡμᾶς,

προσευχαῖς καὶ ὕμνοις ἀεὶ τειχίζειν
 ἑαυτοὺς, ἵνα πάντας ὁ Θεὸς ἐλεήσας,
 ἀξίως ἀπεργάσῃται τὸ τῆς ἐρανῶν βα-
 σιλείας διὰ τῶ μονογενῆς αὐτοῦ υἱοῦ, ᾧ
 ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῆς
 αἰῶνων. Ἀμήν.

Si igitur viderint nos munitos
 orationibus, resiliunt statim, sicut
 latrones & malefici ad caput mi-
 litis gladium videntes appensum.
 Si vero contingat aliquem nudum
 esse oratione, hic raptus a dæmo-
 nibus fertur in peccata impulsus
 & calamitates & mala. Hæc oportet
 omnia timentes nos, orationi-
 bus & hymnis semper munire nos
 ipsos, ut omnes Deus miseratus
 dignos efficiat coelorum regno per
 unigenitum filium, cui gloria, &
 potestas in sæcula sæculorum.
 Amen.

*Quod si precibus nos munitos af-
 pexerint, ex templo resilient, haud
 se-*

secus, quam latrones & malefici militis excubantis gladium capiti suo imminentem conspicati. Sin autem orationis praesidio nudatum quempiam esse contigerit, is raptatus portabitur à daemonibus, & in scelera, in calamitates, miseriaeque devolvetur. Quae omnia nos formidantes oportet precibus & hymnis veluti mœnibus circumsepi-ri, ut omnes misericors Deus cælorum regno dignetur, per unigenitum Filium suum, cui gloria & imperium in omnem aeternitatem. Amen.

ἰδωσιν] aor. 2. conjunct. modi, plur. num. ab εἶδω, video, de quo jam sæpius.

πεπραγμένος] partic. pass. præter. perf. a φράττω, munio, armo. φράξω. ἔφραξα. πέφραχα. Pass. præter. πέφραγμαi. Partic. πέφραγμένος.

ἀποπνύσιν] tertia persona plur. num.

num. ab ἀποπνδάω, *resilio*, ex ἀπὸ
& πνδάω, *salio*. Fut. πνδήσω, de
quo jam antea.

λησαί] plur. num. primæ simp.
ὁ ληστής, *latro*.

κακῆργοι] κακῆργος, *malefactor*,
contractum, pro κακόμεργος. Sic λυ-
κῆργος, λυκόμεργος.

κρεμάμενον] partic. pass. præf.
temp. a κρέμαμαι, *suspendor*, se-
cundæ conjug. verb. in μι. Dicitur
etiam κρεμάω & κρεμαννύω & κρε-
μάννυμι, *suspendo*. κρεμάομαι, &
κρεμάννυμαι, & κρέμομαι, *suspendor*.
ὁ κρεμαστός, *pensilis, pendulus*.

συμβῆ] aor. 2. conjunct. vel
etiam præf. a σύμβημι, συμβαίνω.
Conjunct. εἰάν συμβῶ, συμβῆς, συμ-
βῆ, τὸ συμβεβηκός, *accidens*.

ἀνὰ πᾶσος] ὁ καὶ ἡ, *raptus*, ab
ἀνχαπάω, *sursum rapio*.

φέρειται] tertia persona a φέρω-
μαι, *ferer*.

ὠθεμένους] partic. pass. ab ὠθέομαι, *pellor*. ὠθέω, seu ὠθω, *pello*, *impello*.

συμφορὰς] ἡ συμφορὰ, *calamitas*.

φοβεμένους] accus. plur. particip. a φοβέομαι, *timeo*. Futur. φοβήσομαι.

ἐλεήσας] aor. i. act. partic. ab ἐλεέω, *misereor*. Regit accusativum, τὸ ἔλεος, *misericordia*. ἡ ἐλεημοσύνη, *idem*. ἃ καὶ ἡ ἐλεήμων, *misericors*.

ἀπεργάζεται] aor. i. conjunct. modi, a verbo ἀπεργάζομαι, *efficio*, ex ἀπὸ & ἐργάζομαι. Imperf. εἰργαζόμεν, *augetur enim per ei*.

μονογενῆς] ὁ καὶ ἡ μονογενής, *unigena*, *unigenitus*.

αἰῶνας] ὁ αἰὼν, τὸ αἰῶνος, *seculum*. ὁ καὶ ἡ αἰώνιος, *aeternus*.

Et hic finis esto explanationis
thematum, in hac pulcherrima, &
quæ

quæ ab adolescentibus ediscatur dignissima oratione occurrentium. Debent autem, qui serio animum ad græcas litteras adjiciunt, ipsi quoque suoapte studio & nutu simile interdum exercitationis genus suscipere, & vel Poetæ alicujus poema, vel Oratoris orationem, vel sancti cujuscumque Patris homiliam seu concionem percurrere, & singulorum vocabulorum rationem grammaticam diligenter expendere, & annotare, certi, hanc esse expeditissimam & facillimam ad græcas litteras viam. Nescio enim quo pacto & ipsæ præceptiones grammaticæ, & dictiones, & phrasæ græcæ magis hæreant in animo, si quis huic exercitationi laboris minime parcus sese dedat, quam ullo alio industriæ & accurationis genere. Illud item sedulo observabit studiosus, ut formulas
lo-

loquendi ex proposito argumento sibi excerpit, & aliquando etiam nonnihil immutet, & tum collecta qualicumque suppellectili tentet, num epistolum conscribere, aut hanc illamve locutionem græce exprimere possit. Ubi autem majora incrementa eruditionis sumpsit, majora quoque moliri licebit, cujusmodi est conversio, verbi gratia, græcæ orationis in latinam; vel latinæ in græcam. Plurimum porro refert, ut non quosvis auctores sine delectu adolescentes evolvant, sed cognitis utcunque grammaticis præceptionibus, unum aut alterum Evangelistam, propter sermonis facilitatem candidamque simplicitatem percurrere debent; tum ad Isocratem, (si non suppetant selectæ SS. Patrum orationes editæ a P. Hieronymo Brunellio, Societatis nostræ) sese con-

fe-

ferent; ab hoc ad Lucianum, & demum ad Demosthenem gradum facient. Poetas non attingent, nisi prius accurate didicerint, quæ de Dialectis in Grammatica traduntur, priusque Theognidi & Phocylidi, aliisque hujus census vacabunt, quam in manus sumant summum, id est, Homerum, qui omne tulit punctum, & quemvis sui amantem ad cujusvis alterius Vatis lectionem cumulatissime instruit.

F I N I S.

ROMÆ, MDCCXLVIII.

Prostat venalis apud Jo: Laurentium
Barbiellini Bibliopolam in foro
Pasquini.

ERRATA CORRIGENDA.

Pag. 16. δικαιοσύνης *lege* δικαιοσύνης

29. ἐξ' ἐπλάγην ἐξ ἐπλάγην

34. Ἀγγέλου Ἀγγέλων

34. ἀλλ' ὡμῶς ἀλλ' ὁμῶς

35. σὺν πολλῶ σὺν πολλῶ

114. præfectis præfectorum

114. δαίμονας δαίμονας

